

SLUŽBENI VJESNIK BISKUPIJE KRK 3/2024.

SADRŽAJ

DOKUMENTI	97
Poruka Svetoga Oca Franje za 4. Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba (28. srpnja 2024.): <i>Ne napusti me u starosti</i> (usp. Ps 71, 9)	97
Poruka Pape Franje za Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu (1. rujna 2024.): <i>Nadaj se i djeluj sa stvorenjem</i>	100
Poruka Pape Franje za 110. Svjetski dan selilaca i izbjeglica (29. rujna 2024.)	104
Poruka Pape Franje za 98. Svjetski dan misija (20. listopada 2024.): <i>Pođite i pozovite sve na gozbu</i> (usp. Mt 22, 9)	106
Poruka Svetoga Oca Franje za 8. Svjetski dan siromaha (33. Nedjelja kroz godinu, 17. studenoga 2024.)	110
Izjava komisije HBK <i>Iustitia et Pax</i> u povodu izbora za Europski parlament: <i>Za Europu koja promiče vrijednost života i obitelji</i>	114
Priopćenje komisije HBK <i>Iustitia et Pax</i> u povodu najave uvođenja rodni studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu: <i>Neprihvatljivost ideologije roda i rodni teorija u svrhu zaštite dostojanstva ljudske osobe</i>	118
Govor nadbiskupa Hranića na početku Katehetske ljetne škole – poruka za početak nove školske i katehetske godine	123
➤ IZVJEŠTAJI:	
Priopćenje s Izvanrednog zasjedanja HBK (Zagreb, 6. lipnja 2024.)	125
Priopćenje sa sjednice Odbora HBK za bračna i obiteljska savjetovališta i sastanka povjerenika za obiteljski pastoral (Zagreb, 10. lipnja 2024.)	127
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA	128
Sjednica Zbora savjetnika i Prezbiterskog vijeća (18. rujna 2024.)	128
Sastanak predstojnika i povjerenika ureda (18. rujna 2024.)	128
Teološko-pastoralni seminar Riječke metropolije (Rijeka, 25. rujna 2024.)	129
Biskupijsko hodočašće na Trsat (13. listopada 2024.)	129
Plenarni svećenički sastanak (Krk, 16. listopada 2024.)	130
Tečajevi priprave za brak	130
Permanentna formacija mladih svećenika (Lovran, 11. - 13. studenog 2024.)	131
Katekumenat	131
Naši svećenički kandidati	132
IZ POVJERENSTAVA I APOSTOLATA	132
➤ Iz Povjerenstva za duhovna zvanja: Biskupijski susret ministranata (Krk, Oaza Kraljice mira, 21. rujna 2024.)	132
➤ Iz Povjerenstva za mlade: Biskupijsko hodočašće mladih »Camino – Krk« (28. rujna 2024.)	133
➤ Apostolat za duhovno majčinstvo: Prvi dan Marice Stanković u Krku (19. listopada 2024.), <i>Kako biti kršćanka danas?</i>	133

IZ CARITASA BISKUPIJE KRK	134
➤ NAJAVE:	
Projekt »72 sata bez kompromisa«	134
Akcija »Plamen za dvostruko dobro«	134
Susret voditelja župnih Caritasa	135
Akcija »Nedjelja Caritasa«	135
➤ IZVJEŠTAJI:	
Projekt ljetovanja u domu Emaus	136
Projekt »Prijatelji s mora«	136
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI	137
Kronika biskupa Ivica Petanjka	137
➤ SVEĆENICI: Razrješenja i imenovanja u Krčkoj biskupiji 2024.....	139
➤ OBAVIJESTI:	
Knjiga biskupi, svećenici i župe na području Krčke biskupije od 1900. god. do danas .	140
Nadopuna nekrologija (2)	141
Tečaj Kursiljo za bračne parove	142
➤ IZVJEŠTAJI:	
Trostruka obljetnica družba Sestara Presvetog Srca Isusova (Sveti Vid dobrinjski, 9. svibnja 2024.)	142
U Puntu održan 3. Oratorij za djecu (10.–12. svibnja 2024.)	144
Programom »Golubica sv. Skolastike« proslavljena 800. obljetnica Benediktinki u Krku (Krk, 18. svibnja 2024.)	145
Vlč. Zoran Maričević slavio mladu misu (Banjol, 25. svibnja 2024.).....	146
Proslavljena svetkovina sv. Kvirina (Krk, 4. lipnja 2024.).....	147
Svetkovina Srca Isusova okupila svećenike otoka Krka (Krk, 7. lipnja 2024.).....	149
Krčka biskupija ugostila misionare i misionarke Crkve u Hrvata (29. lipnja – 3. srpnja 2024.).....	150
Dijamantna misa vlč. Mateja Polonija (Vrbnik, 7. srpnja 2024.).....	151
Središnja proslava Dana pobjede na Krku u svetištu Majke Božje goričke (5. kolovoza 2024.).....	152
Vlč. Ivan Buić proslavio dijamantni svećenički jubilej (Krk, 1. rujna 2024.)	153
Katehetski dan za vjeroučitelje Krčke biskupije (Rab, 4. rujna 2024.)	153
Susret biskupa Petanjka i muftije Hasanovića (Krk, 5. rujna 2024.)	154
Biskup Petanjak primio generalnog ministra Franjevac trećoredaca glagoljaša fra Amanda Trujilla Cana (Krk, 10. rujna 2024.)	154

Izdaje: BISKUPSKI ORDINARIJAT KRK, Biskupa Antuna Mahnića 18, HR-51500 KRK
tel. 051/221-018; fax. 051/221-483; e-mail: ordinarijat@biskupijakrk.hr
web: biskupijakrk.hr

Uredila: Irena Žužić

Odgovara: mons. dr. Franjo Velčić, *generalni vikar*

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE
ZA 4. SVJETSKI DAN DJEDOVA I BAKA I STARIJIH OSOBA

– 28. srpnja 2024. –

»Ne napusti me u starosti« (usp. Ps 71, 9)

Draga braćo i sestre!

Bog ne napušta svoje djece, nikada. Ni u poodmaklim godinama i kad tjelesne sile slabe, kad kosa posijedi i društvena se uloga smanjuje, kad život postaje manje produktivan i prijeti da se čini beskorisnim. On ne gleda na vanjštinu (usp. 1 Sam 16, 7) i ne oklijeva odabrati one koji se mnogima čine beznačajnima. On ne baca nijedan kamen; naprotiv, *stariji* je kamen siguran temelj na koje se *novi* može staviti kako bi zajedno tvorili duhovnu kuću (usp. 1 Pt 2, 5).

Cijelo je Sveto pismo priča o Gospodinovoj vjernoj ljubavi, iz koje proizlazi utješna sigurnost: Bog nam nastavlja iskazivati svoje milosrđe, uvijek, u svakoj životnoj dobi i u svakoj situaciji u kojoj se nalazimo, pa i u našim izdajama. Psalmi su puni divljenja ljudskog srca pred Bogom koji brine za nas unatoč našoj malenosti (usp. Ps 144, 3-4); uvjeravaju nas da je Bog svakog od nas sazdao već u majčinoj utrobi (usp. Ps 139, 13) i da neće napustiti naš život ni u podzemlju (usp. Ps 16, 10). Možemo, dakle, biti sigurni da će nam biti blizu i u starosti, tim više što je u Bibliji starenje znak blagoslova.

No, u psalmima nalazimo također ovaj gorljivi zaziv Gospodinu: »Ne zaboravi me u starosti« (Ps 71, 9). Snažne su to pa čak i vrlo oštre riječi. Podsjećaju na najveću Isusovu patnju, koji je na križu zavapio: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« (Mt 27,46).

U Bibliji, dakle, nalazimo sigurnost Božje blizine u svakoj životnoj dobi i, istodobno, strah od napuštenosti, osobito u starosti i u trenucima patnje. Nije posrijedi proturječje. Pogledamo li oko sebe, lako možemo vidjeti da takve izjave odražavaju više nego očitu stvarnost. Samoća je prečesto gorak suputnik u životima nas starijih osoba i baka i djedova. Mnogo sam puta, dok sam bio biskup Buenos Airesa, posjećivao staračke domove i primijetio kako se te ljude rijetko posjećuje: neki mjesecima nisu vidjeli svoje najmilije.

Mnogo je razloga za tu usamljenost: u mnogim zemljama, posebno onim najsiromašnijima, stariji su sami jer su njihova djeca bila prisiljena emigrirati. Mislim i na mnoga krizna područja: koliko je starijih ljudi prepušteno samima sebi jer muškarci – mlađi i stariji – moraju uzeti pušku u ruke, a žene, posebno majke s malom djecom, napuštaju zemlju kako bi pružile sigurnost djeci. U ratom razorenim gradovima i selima tavore u samoći mnoge starije osobe, jedini znak života u krajevima u kojima

kao da vladaju napuštenost i smrt. U drugim dijelovima svijeta, nadalje, u nekim se lokalnim kulturama duboko ukorijenilo pogrešno shvaćanje koje rađa neprijateljstvo prema starijim ljudima. Sumnjiči ih se da se služe vradžbinama kako bi iscrpili životnu snagu mladima, pa se u slučaju prerane smrti, bolesti ili zle kobi mlade osobe, krivnja svaljuje na neku stariju osobu. Protiv tog se mentaliteta valja boriti i iskorijeniti ga. To je jedna od neutemeljenih predrasuda kojih nas je kršćanska vjera oslobodila i koja raspiruje trajni generacijski sukob između mladih i starih.

Ako malo bolje razmislimo, ta optužba na račun starijih da »kradu budućnost mladima« danas se može čuti posvuda. Susreće se, u drugačijim oblicima, i u najsvremenijim i najnaprednijim društvima. Već sada je, primjerice, rašireno mišljenje da starije osobe opterećuju mlade troškovima skrbi koja im je potrebna, čime se uskraćuje sredstva za razvoj zemlje te, dakle, i mladima. To je iskrivljena percepcija stvarnosti. Kao da bi opstanak starijih osoba ugrožavao opstanak mladih. Kao da bi za promicanje mladih trebalo zanemariti ili čak ukloniti starije. Suprotstavljenost među generacijama je čista obmana i otrovni plod kulture sukoba. Okretati mlade protiv starih neprihvatljiva je manipulacija: »u igri je jedinstvo životnih dobi: odnosno, to je prava uporišna točka za razumijevanje i vrednovanje ljudskog života u cjelini« (Kateheza, 23. veljače 2022.).

Gore citirani psalam – gdje se moli da ne budemo napušteni u starosti – govori o zavjeri uperenoj protiv života starijih osoba. Te se riječi čine pretjeranima, ali su razumljive kad se uzme u obzir da usamljenost i napuštenost starijih ljudi nije ni slučajna ni neizbježna, nego rezultat odluka – političkih, ekonomskih, društvenih i osobnih – koje ne priznaju beskrajno dostojanstvo svakog čovjeka »bez obzira u kakvom se stanju ili situaciji osoba nalazi« (Deklaracija *Dignitas infinita*, 1). To se događa kad se izgubi vrijednost svakog pojedinca i kad se na ljude gleda samo kao na trošak koji je u nekim slučajevima previsok za platiti. Još gore je to što i sami stariji često podlegnu tom mentalitetu i sebe doživljavaju kao teret te i sami žele biti gurnuti u stranu.

S druge strane, danas ima mnogo žena i muškaraca koji traže svoje osobno ostvarenje u životu što je moguće autonomnijim i neovisnijim o drugima. Zajedničke pripadnosti su u krizi, a individualnost jača. Prijelaz s *mi* na *ja* kao da je nekako jedan od najjasnijih znakova našeg vremena. Obitelj, koja je prvo i najradikalnije pobijanje ideje da se sami možemo spasiti, jedna je od žrtava te individualističke kulture. Ali kako starimo i snage nas napuštaju, opsjena individualizma, iluzija da nikoga ne trebamo i da možemo živjeti bez veza pokazuju se onim što zapravo jesu; trebaš tuđu pomoć u svemu, ali sada si sam, bez pomoći, bez ikoga na koga se možeš osloniti. To je tužno otkriće do kojeg mnogi dođu kad već bude prekasno.

Usamljenost i odbačenost danas su uobičajene pojave u našem svijetu. Njihovi su uzroci mnogostruki: u nekim su slučajevima posljedica planiranog isključivanja, svojevrsne žalosne »društvene zavjere«. U drugim je pak slučajevima, nažalost, riječ je

o vlastitoj odluci. U drugim im se, opet, slučajevima starije osobe podlažu, pretvarajući se da je riječ o samostalnoj odluci. Sve više »izgubili smo užitak i okus stvarnosti« (enc. *Fratelli tutti*, 33) i teško nam je bilo što drugo uopće i zamisliti.

Kod mnogih starijih ljudi možemo primijetiti onaj osjećaj rezignacije o kojem se govori u *Knjizi o Ruti* u dijelu u kojem se pripovijeda o starici Noemi, koja nakon smrti muža i djece hrabri svoje dvije snahe, Orpu i Rutu, da se vrate u svoj zavičaj i svome domu (usp. Rut 1, 8). Noemi se, baš kao i mnogi stariji ljudi danas, boji ostati sama, ali ne može zamisliti ništa drugo. Kao udovica, svjesna je da nema veliku vrijednost u očima društva i uvjerena je da je teret dvjema mladim ženama pred kojima je, za razliku od nje, cijeli život. Zato smatra da je bolje za nju povući se u stranu te ona sama poziva svoje mlade snahe da je ostave i grade sebi budućnost negdje drugdje (usp. Rut 1, 11-13). Njezine su riječi sažetak društvenih i vjerskih konvencija koje se čine nepromjenjivima i koje određuju njezinu sudbinu.

Ta nam biblijska priča ovdje predstavlja dvije različite mogućnosti u pogledu Noeminog poziva te, dakle, u susretu sa starošću. Jedna od dviju snaha, Orpa, koja također voli Noemi, nježno je poljubi, ali prihvaća ono što se i njoj čini kao jedino moguće rješenje i odlazi svojim putem. Ruta se pak ne odvaja od Naomi i upućuje joj iznenađujuće riječi: »Nemoj me tjerati da te ostavim i da odem od tebe« (Rut 1, 16). Ne boji se prkositi običajima i opće raširenom mišljenju, osjeća da je ta starica treba i hrabro ostaje uz nju na onom što će za obje biti početak novog putovanja. Ruta uči sve nas – naviknute na ideju da je samoća neizbježna sudbina – da se na molbu: »nemoj me ostaviti!«, može odgovoriti s: »Neću te ostaviti!« Ne oklijeva stubokom promijeniti nešto naizgled nepromjenjivo: živjeti sami ne mora biti jedina alternativa! Nije slučajno da je Ruta – ona koja ostaje bliska starici Noemi – predak Mesije (usp. Mt 1, 5), Isusa, Emanuela, »Boga s nama«, Božje blizine i prisutnosti svim ljudima neovisno o njihovu stanju i dobi.

Rutina sloboda i hrabrost pozivaju nas da idemo novim putem: slijedimo njezine stope, krenimo na put s tom mladom strankinjom i staricom Noemi, ne bojmo se promijeniti svoje navike i zamislimo različitu budućnost za naše starije osobe. Zahvaljujemo svima onima koji su, također uz brojne žrtve i odricanja, slijedili Rutin primjer i brinuli o starijoj osobi ili jednostavno svakodnevno iskazivali svoju blizinu rođacima ili znancima koji više nemaju nikoga. Ruta je odlučila ostati s Naomi i dobila je blagoslove: sretan brak, potomstvo, zemlju. To vrijedi uvijek i za sve: ako ostanemo uz starije osobe i priznajemo njihovu neizostavnu ulogu u obitelji, društvu i Crkvi, i mi ćemo dobiti mnoge darove, mnoge milosti i mnoge blagoslove!

Na ovaj Četvrti svjetski dan posvećen njima, ne propustimo pokazati nježnost djedovima, bakama i starijim osobama u našim obiteljima, posjećujmo one koji su klonuli duhom i više se ne nadaju da je drugačija budućnost moguća. Sebičnom stavu koji vodi u odbacivanje i usamljenost suprotstavimo otvoreno srce i radosno lice onoga koji ima hrabrosti reći: »Neću te ostaviti!« i izabrati drugačiji put.

Neka moj blagoslov, praćen molitvama, stigne do svih vas, dragi djedovi, bake i starije osobe, i do onih koji su vam blizu. Ne zaboravite, molim vas, moliti za mene.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 25. travnja 2024.

Papa FRANJO

PORUKA PAPE FRANJE ZA SVJETSKI DAN MOLITVE ZA SKRB O STVORENOM SVIJETU

– 1. rujna 2024. –

Nadaj se i djeluj sa stvorenjem

Nadaj se i djeluj sa stvorenjem tema je Svjetskog dana molitve za skrb o stvorenom svijetu koji će se slaviti 1. rujna. Preuzeta je iz Poslanice sv. Pavla Rimljanima 8, 19-25: Apostol objašnjava što znači živjeti po Duhu i u središte stavlja sigurnu nadu u spasenje po vjeri, naime novi život u Kristu.

1. Počnimo s jednostavnim pitanjem na koje možda ne postoji očit odgovor: kad smo pravi vjernici, *kako to da imamo vjeru?* Nije to samo zato što mi *vjerujemo* u nešto transcendentno što naš razum ne može pojmiti, u nedokučivu tajnu udaljenog i dalekog, nevidljivog i neizrecivog Boga. Nego, kao što nam govori sveti Pavao, to je zato što *Duh Sveti prebiva u nama*. *Dà*, vjernici smo zato što je sama Božja ljubav »razlivena u srcima našim« (Rim 5, 5). Stoga je Duh Sveti sada doista »zalog naše baštine« (Ef 1, 14), kao poziv koji nas neprestano potiče da težimo vječnom dobru, *prema punini lijepog i dobrog Isusova čovječtva*. Duh čini vjernike kreativnima i proaktivnima u milosrđu. Korake im upravlja na veliko putovanje duhovne slobode, koje, međutim, nije lišeno borbe između logike svijeta i logike Duha, čiji su plodovi u opreci jedni s drugima (Gal 5, 16-17). A, kao što znamo, prvi plod Duha, u kojem su zgusnuti svi ostali, jest *ljubav*. Vođeni, dakle, Duhom Svetim, vjernici su djeca Božja i mogu mu se obraćati s »Abba, Oče« (Rim 8, 15), kao što je činio Isus. Oni to mogu činiti u slobodi onih koji više nisu podložni strahu od smrti, jer je *Isus uskrsnuo od mrtvih*. To je velika nada: Božja je ljubav pobijedila, nastavlja trijumfirati i nastaviti će trijumfirati. Buduća slava za novog čovjeka koji živi u Duhu već je sigurna, unatoč perspektivi tjelesne smrti. Ta nada *ne razočarava*, na što nas se podsjeća i u *Buli proglašenja predstojećeg Jubileja* [1].

2. Kršćaninov život je život vjere, djelatan u ljubavi i izobilan nadom, dok iščekujemo ponovni Gospodinov dolazak u slavi. Nije problem što paruzija, tj. njegov drugi dolazak kasni. Problem je nešto drugo: »kad Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?« (Lk 18, 8). *Dà*, vjera je dar, plod prisutnosti Duha Svetoga u nama, ali je ujedno *zadaća* koju treba ispuniti u slobodi i poslušnosti Isusovoj zapovijedi ljubavi. Eto blažene nade koju valja svjedočiti. Ali gdje? kada? kako? Zasigurno u *dramama onih*

koji pate u svijetu. Ako smo mi ti koji se usuđuju sanjati, sada moramo *sanjati otvorenih očiju*, oduhovljeni vizijom ljubavi, bratstva, prijateljstva i pravde za sve. *Kršćansko spasenje ulazi u dubinu patnje svijeta*. Ono ne obuhvaća samo ljude, nego svekoliki svemir, ali i prirodu, čovjekov *oikos*, njegov životni prostor i okoliš; ono shvaća stvaranje kao *zemaljski raj*, majku zemlju, koja bi trebala biti *mjesto radosti i obećanje sreće za sve*. Kršćanski se optimizam temelji na živoj nadi: kršćanin zna da je sve usmjereno prema slavi Božjoj, prema konačnom ispunjenju u njegovu miru i prema tjelesnom uskrsnuću u pravednosti, »iz slave u slavu« (usp. 2 Kor 3, 18). Ali u prolaznom vremenu nismo oslobođeni boli i patnje koju dijelimo s drugim stvorenjima: *sve stvorenje uzdiše* (usp. Rim 8, 19-22), kršćani uzdišu (usp. rr. 23-25) i sam Duh uzdiše (usp. rr. 26-27). *To uzdisanje izražava nemir i patnju, zajedno sa čežnjom i željom*. Taj uzdah je izraz *povjerenja u Boga i oslanjanje* na njegovu nježnu i zahtjevnu prisutnost, dok iščekujemo ispunjenje njegova nauma, a to je radost, ljubav i mir u Duhu Svetome.

3. Svekoliko je stvorenje uključeno u taj proces ponovnog rađanja i, uzdišući, iščekuje oslobođenje: riječ je o skrivenom i neprimjetnom rastu, gotovo poput »zrna gorušičina koje postaje veliko stablo« ili poput »kvasca u tijestu« (usp. Mt 13, 31-33). Počeci su mali, ali očekivani rezultati mogu biti beskrajno lijepi. Kao iščekivanje rođenja – objavljenja sinova Božjih – *nada omogućuje ostati postojani usred protivština* i ne klonuti duhom u vremenima nevolje ili pred ljudskim divljaštvima. *Kršćanska nada ne razočarava i ne vara*: ako je uzdisanje stvorenja, kršćanâ i Duha predokus i iščekivanje spasenja koje se već događa, sada smo uronjeni u mnoge patnje koje sveti Pavao opisuje kao »nevolja, tjeskoba, progonstvo, glad, golotinja, pogibao, mač?« (usp. Rim 8, 35). Nada je, dakle, alternativno tumačenje povijesti i događaja u životima ljudi: ne iluzorno, nego realno, s realizmom vjere koja vidi nevidljivo. Ta nada je *strpljivo iščekivanje, koje se može usporediti s onim Abrahamovim kojem nije bilo dano vidjeti plodove*. Volim se prisjetiti velikog vjernika vizionara Joakima iz Fiorea, opata iz Kalabrije koji je, prema Danteu Alighieriju [2], bio »obdaren proročkim duhom«: u vrijeme krvavih borbi, sukobâ između papinstva i carstva, križarskih ratova, krivovjerja i sekularizacije Crkve, umio je pokazati ideal *novog duha suživota* među ljudima, koji je protkan sveopćim bratstvom i kršćanskim mirom, plodom života življena u duhu evanđelja. Na taj duh socijalnog prijateljstva i sveopćeg bratstva stavio sam naglasak u enciklici *Fratelli tutti*. A taj sklad među ljudima mora se protegnuti i na stvorenje, u »prostornom antropocentrizmu« (usp. *Laudate Deum*, 67), u odgovornosti za *ljudsku i cjelovitu ekologiju*, koja je put spasenja za naš zajednički dom i za nas koji u njemu živimo.

4. Zašto je toliko zla u svijetu? Zašto ima toliko nepravdi, toliko bratoubilačkih ratova u kojima se ubija djecu, ruši gradove i zagađuje čovjekov životni prostor, majku zemlju, opustošenu i razorenu? Referirajući se implicitno na Adamov grijeh, sveti Pavao kaže: »jer znamo: sve stvorenje zajedno uzdiše i muči se u porođajnim bolima sve do sada« (Rim 8, 22). Moralna borba kršćanâ povezana je s tim uzdisajem stvorenja, zato što je ono »podvrgnuto ispraznosti« (r. 20). Cijeli svemir i svako stvorenje

uzdiše i nestrpljivo čezne da se sadašnje stanje prevlada i obnovi ono izvorno, prvobitno stanje: oslobođenje čovjeka, naime, uključuje i oslobođenje svih drugih stvorenja koja su, zbog svoje povezanosti s ljudskim stanjem, bačena u isti jaram ropstva. Poput čovjeka, stvorenje je – ne svojom krivnjom – porobljeno i ne može ispuniti ono za što je stvoreno, odnosno da ima trajan smisao i svrhu; podložno je propadljivosti i smrti, što je pogoršano ljudskim zlosiljem nad prirodom. S druge strane, otkupljenje čovjeka u Kristu također predstavlja sigurnu nadu za stvorenje: »i stvorenje će se osloboditi robovanja pokvarljivosti da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje« (Rim 8, 21). *U otkupljenje po Kristu možemo, dakle, s nadom gledati na vezu solidarnosti između ljudi i svih drugih stvorenja.*

5. Dok vjerna zajednica puna nade i ustrajnosti iščekuje ponovni Isusov dolazak u slavi, Duh Sveti drži je budnom i neprestano je poučava, pozivajući je na obraćenje u načinu života, kako bi se suprotstavila srozavanju okoliša od čovjekove ruke i oblikovala onu društvenu kritiku koja ponajprije svjedoči o mogućnosti uvođenja promjene. To se obraćenje sastoji u prijelazu s nadutosti onih koji žele zagospodariti nad drugima i prirodom – koju se svodi na puki predmet kojim se može manipulirati – na poniznost onih koji pokazuju brigu za druge i za stvoreni svijet. »Čovjek koji teži tome da zauzme Božje mjesto postaje najveća opasnost za sebe samog« (Apostolska pobudnica *Laudate Deum*, 73), zato što je Adamov grijeh uništio temeljne odnose od kojih čovjek živi: s Bogom, sa samim sobom i drugim ljudima te čitavim svemirom. Sve te odnose treba zajedničkim snagama obnoviti, spasiti, »učiniti pravednima«. Sve, bez iznimke, jer ako i jedan od njih nedostaje, sve ostalo propada.

6. *Nadati se i djelovati sa stvorenjem* znači prije svega udružiti snage i, zajedno sa svim muškarcima i ženama dobre volje, pridonijeti tome da se »preispita pitanje čovjekove moći, njezino značenje i njezine granice. Naša je moć, naime, u svega nekoliko desetljeća vrtoglavo porasla. Postigli smo impresivan i zadivljujući tehnološki napredak, a ne shvaćamo da smo se istodobno pretvorili u vrlo opasna bića koja mogu ugroziti živote mnogih stvorenja pa i svoj vlastiti opstanak« (Apostolska pobudnica *Laudate Deum*, 28). Nekontrolirana moć stvara čudovišta i okreće se protiv nas samih. Stoga je danas prijeko potrebno postaviti etička ograničenja razvoju umjetne inteligencije, budući da bi se njezina sposobnost izračunavanja i simulacije mogla koristiti za gospodarenje nad ljudima i prirodom, umjesto da bude u službi promicanja mira i cjelovitog razvoja (usp. *Poruka za Svjetski dan mira 2024.*).

7. »Duh Sveti nas prati u životu«: dobro su to shvatili dječaci i djevojčice okupljeni na Trgu svetog Petra povodom svog prvog Svjetskog dana, koji se poklapao s nedjeljom na koju se slavilo svetkovinu Presvetoga Trojstva. Bog nije apstraktna ideja beskonačnosti, nego Otac pun ljubavi, Sin koji je prijatelj i otkupitelj svakog čovjeka i Duh Sveti koji vodi naše korake na put ljubavi. Poslušnost Duhu ljubavi *stubokom mijenja čovjekov stav*: od »grabežljivca« postaje onaj koji obrađuje vrt. *Zemlja je povjerena čovjekovoj brizi, ali ostaje Božja* (usp. *Lev 25, 23*). To je teološki antropocentizam judeo-kršćanske tradicije. Stoga je prisvajanje prava na posjedovanje i gospo-

darenje prirodom, manipuliranje njome kako nam se prohtije, oblik idolopoklonstva. Upravo prometejski čovjek, opijen vlastitom tehnokratskom moći, zemlju arogantno dovodi u stanje »nemilosti«, odnosno u stanje bez Božje milosti. Ako je pak Isus, umrli i uskrsli, Božja milost, istina je ono što je rekao Benedikt XVI.: »Nije znatnost ta koja čovjeka otkupljuje. Čovjek je otkupljen ljubavlju« (Enc. *Spe salvi*, 26), Božjom ljubavlju u Kristu, od koje nas ništa i nitko neće moći rastaviti (usp. *Rim* 8, 38-39). Stvoreni svijet, kojeg neprestance privlači njegova budućnost, nije statičan niti zatvoren u sebe samog. Danas, zahvaljujući također otkrićima moderne fizike, odnos materije i duha sve više očarava naš um i spoznaju.

8. Očuvanje stvorenog svijeta, osim što je *etičko*, ujedno je, dakle, izrazito *teološko* pitanje: riječ je naime o isprepletenosti otajstva čovjeka i otajstva Boga. *Ta se međupovezanost može nazvati generativnom* jer seže do čina ljubavi kojim Bog stvara čovjeka u Kristu. Taj Božji stvaralački čin uspostavlja i temelj je čovjekova slobodnog djelovanja i cjelokupne njegove etičnosti: slobodnog upravo zato što je stvoren *na sliku Božju koja je Isus Krist* te je stoga "predstavnikom" stvaranja u samom Kristu. Postoji transcendentni (teološko-etički) razlog koji obvezuje kršćanina da promiče pravdu i mir u svijetu, također zalaganjem oko sveopćeg određenja dobara: riječ je o *objavljenju sinova Božjih, koje stvorenje iščekuje, uzdišući kao u porođajnim bolima*. Nije riječ samo o ovozemaljskom životu čovjeka u ovoj povijesti, nego prije svega o njegovoj sudbini u vječnosti, *eschatonu* našeg blaženstva, raju našeg mira, u *Kristu, Gospodaru svemira, raspetom i uskrsлом iz ljubavi*.

9. Nadati se i djelovati sa stvorenjem znači, dakle, živjeti uosobljenu vjeru, onu koja zna ući u napaćeno i nadom ispunjeno tijelo drugih, sudjelujući u iščekivanju tjelesnog uskrsnuća na koje su vjernici predodređeni u Kristu Gospodinu. U Isusu, vječnom Sinu u ljudskom tijelu, *mi smo uistinu sinovi Očevi*. Po vjeri i krštenju počinje za vjernika život po Duhu (usp. *Rim* 8, 2), *svet život, život koji se živi kao sinovi Očevi*, poput Isusa (usp. *Rim* 8, 14-17), jer, snagom Duha Svetoga, Krist živi u nama (usp. *Gal* 2, 20). Život koji postaje pjesma ljubavi prema Bogu, prema ljudskom rodu, sa stvorenjem i prema stvorenju, i koji svoju puninu nalazi u svetosti [3].

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 27. lipanj 2024.

Papa FRANJO

[1] *Spes non confundit*, Bula navještenja redovitog jubileja 2025. (9. svibnja 2024.).

[2] *Božanstvena komedija*, Raj, XII, 141.

[3] Clemente Rebora, svećenik rozminijanac, to je pjesnički izrazio: »Kako se stvorenje uzdiže k Ocu u Kristu / sve na tajanstven način / postaje mukom rađanja. / Koliko umiranje da bi se život rodio! / Ipak, samo od jedne majke, koja je božanska, / sretno se dolazi do svjetla. / Život koji ljubav rađa u suzama / i kad tjeskobno uzdiše zemljom se razliježe pjesan, / ali samo svetost dovršava pjesmu« (*Curriculum vitae*, "Poesia e santità": *Poesie, prose e traduzioni*, Milano 2015., str. 297).

PORUKA PAPE FRANJE ZA 110. SVJETSKI DAN SELILACA I IZBJEGLICA**– 29. rujna 2024. –**

Draga braćo i sestre!

Dana 29. listopada 2023. završila je prva sesija 16. redovite opće skupštine Biskupske sinode, koje nam je omogućilo produbljivanje sinodalnosti shvaćene kao izvornog poziva Crkve. »Sinodalnost se predstavlja u prvom redu kao zajednički hod naroda Božjega i kao plodan dijalog karizmi i službi u službi dolaska Božjega kraljevstva« (*Sažeto izvješće, Uvod*).

Stavljanje naglaska na sinodalnu dimenziju omogućuje Crkvi ponovno otkriti svoju narav putnice, Božjeg naroda koji putuje kroz povijest, hodočasničkog naroda, naroda, moglo bi se reći, koji seli prema Kraljevstvu nebeskom (usp. *Lumen gentium*, 49). Nekako se samo od sebe nameće povezivanje s biblijskim opisom događaja Izlaska, koji predstavlja izraelski narod na putu prema obećanoj zemlji: dugo putovanje iz ropstva u slobodu, koje predodnačuje putovanje Crkve do konačnog susreta s Gospodinom.

Isto tako, u migrantima našega vremena, kao i u seliocima svih vremena, možemo vidjeti živu sliku naroda Božjega na putu u vječnu domovinu. Njihova putovanja puna nade podsjećaju nas da je »naša... domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista« (Fil 3, 20).

Između te dvije slike – naime slike biblijskog Izlaska i slike migranata – postoje različite podudarnosti. Poput izraelskog naroda u Mojsijevo vrijeme, migranti često bježe od ugnjetavanja i izrabljivanja, nesigurnosti i diskriminacije te nedostatka perspektive za razvoj. Poput Izraelaca u pustinji, migranti na svom putu nailaze na mnoge prepreke: osjećaju žeđ i glad; iscrpljeni su naporima i bolešću; u iskušenju su da podlegnu očaju.

No, temeljna stvarnost izlaska, svakog izlaska, jest ta da Bog prethodi i prati svoj narod i svu svoju djecu – svih vremena i svih mjesta. Božja prisutnost usred naroda predstavlja jednu sigurnost u povijesti spasenja: »sâm Jahve, Bog tvoj, ide s tobom; neće te zapustiti niti će te ostaviti« (Pnz 31, 6). Za narod koji je izašao iz Egipta ta se prisutnost očituje u različitim oblicima: stup od oblaka i vatre pokazuje i osvjetljava put (usp. Izl 13, 21); šator sastanka, u kojem se čuva Kovčeg saveza, čini Božju blizinu opipljivom (usp. Izl 33, 7); štap s mjedenom zmijom osigurava Božju zaštitu (usp. Br 21, 8-9); mana i voda (usp. Izl 16-17) Božji su darovi gladnima i žednima. Šator je oblik prisutnosti koji je Gospodinu posebno drag. Tijekom Davidove vladavine, Bog odbija da ga se zatvara u hram kako bi nastavio prebivati u šatoru i tako mogao putovati sa svojim narodom »od šatora do šatora i od prebivališta do prebivališta« (1 Ljet 17, 5).

Mnogi migranti Boga doživljavaju kao suputnika, vodiča i sidro spasenja. Povjeravaju mu se prije nego krenu na put i njemu se obraćaju u nevolji. Od njega traže

utjehu u trenucima očaja. Zahvaljujući njemu, na putu ima dobrih Samaritanaca. Njemu, u molitvi, povjeravaju svoje nade. Koliko samo Biblijâ, Evanđeljâ, molitvenikâ i kronicâ prati selioce na njihovu putu kroz pustinje, rijeke, mora i preko granica svih kontinenata!

Bog nije samo *sa* svojim narodom, nego i *usred* svog naroda, u smislu da se poistovjećuje s muškarcima i ženama na njihovom putu kroz povijest – posebno s posljednjima, siromašnima, isključenima – kao da želi proširiti otajstvo utjelovljenja.

Zato je susret s migrantom, kao i sa svakim bratom i sestrom u potrebi, »ujedno susret s Kristom. To nam je On sâm rekao. On je taj koji gladan, žedan, kao stranac, gol, bolestan i kao zarobljenik, kuca na naša vrata i traži susret i pomoć« (*Omelia nella Messa con i partecipanti all'Incontro »Liberi dalla paura« [Propovijed na misi sa sudionicima Susreta »Slobodni od straha«], Sacrofano, 15. veljače 2019.*). Posljednji sud, o kojemu Matej izvješćuje u 25. poglavlju svoga Evanđelja, ne ostavlja mjesta sumnji: »stranac bijah i primiste me« (r. 35); i još: »Zaista, kažem vam, što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite!« (r. 40). Svaki je, dakle, susret na tom putu prilika za susret s Gospodinom; i to je prilika bremenita spasenjem, jer Isus je prisutan u sestri ili bratu koji treba našu pomoć. U tom smislu siromasi nas spašavaju jer nam omogućuju susret s Gospodinovim licem (usp. *Poruka za 3. Svjetski dan siromaha*, 17. studenog 2019.).

Draga braćo i sestre, na ovaj Dan posvećen seliocima i izbjeglicama, ujedinito se u molitvi za sve one koji su morali napustiti svoju zemlju u potrazi za životnim uvjetima dostojnima čovjeka. Osjetimo da smo zajedno s njima na putu, tvorimo zajedno s njima sinodu i povjerimo sve njih, kao i nadolazeću sinodsku skupštinu, »zagovoru Blažene Djevice Marije, tom znaku sigurne nade i utjehe na putu vjernog Božjeg naroda« (*Sažeto izvješće, Nastaviti put*).

Molitva

Bože, Oče svemogući,
mi smo tvoja Crkva hodočasnica
na putu prema Kraljevstvu nebeskom.
Svaki od nas živi u svojoj domovini,
ali kao tuđinac.
Svaka tuđina nam je zavičaj,
a svaka domovina tuđina.
Živimo na zemlji,
ali smo građani neba.
Ne daj da postanemo
gospodari ovog dijela svijeta,
koji si nam dao
da privremeno u njemu boravimo.
Pomozi nam da nikada ne prestanemo,

zajedno s našom braćom i sestrama migrantima,
putovati prema vječnom boravištu
koje si nam Ti pripraviš.

Otvori nam oči i srca,
da svaki susret s osobom u potrebi
postane susret s Isusom, tvojim Sinom
i našim Gospodinom. Amen.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 24. svibnja 2024., spomen Blažene Djevice Marije Po-
moćnice kršćana.

Papa FRANJO

PORUKA PAPE FRANJE ZA 98. SVJETSKI DAN MISIJA

– 20. listopada 2024. –

»Pođite i pozovite sve na gozbu« (usp. Mt 22, 9)

Draga braćo i sestre!

Temu ovogodišnjeg Svjetskog dana misija preuzeo sam iz evanđeoske prispodobe o svadbenoj gozbi (usp. Mt 22, 1-14). Nakon što su uzvanici odbili poziv, kralj, protagonist te prispodobe, kaže svojim slugama: »Pođite stoga na raskrižja i koga god nađete, pozovite na svadbu!« (r. 9). Razmišljajući o ovoj ključnoj riječi, u kontekstu te Isusove prispodobe i njegova života, možemo istaknuti nekoliko važnih vidova evangelizacije. Oni se pokazuju posebno aktualnima za sve nas, Kristove učenike misionare, u ovoj posljednjoj fazi sinodalnog procesa koji bi, u skladu s geslom *Zajedništvo, sudjelovanje, poslanje*, trebao Crkvu ponovno vratiti njezinoj prioritetnoj zadaći, a to je navještaj evanđelje u suvremenom svijetu.

1. »Pođite i pozovite«. Poslanje kao neumorno izlaženje i pozivanje na gozbu Gospodnju

Na početku zapovijedi koju kralj izdaje svojim slugama dva su glagola koji izražavaju srž tog slanja: "poći" i "zvati" u smislu "pozvati".

Što se tiče ovog prvog glagola, valja podsjetiti da su sluge već bile slane prenijeti kraljevu poruku uzvanicima (usp. rr. 3-4). To nam pokazuje da je poslanje neumorno pružanje ruke cijelom čovječanstvu kojim ga se poziva na susret i zajedništvo s Bogom. Neumorno! Bog, velik u ljubavi i bogat milosrđem, uvijek pruža ruku svakom čovjeku kako bi ga pozvao u radost svoga Kraljevstva, usprkos ravnodušnosti ili odbijanju. Tako je Isus Krist, pastir dobri poslan od Oca, pošao potražiti izgubljene ovce naroda Izraelova i želio je ići još dalje kako bi došao i do najudaljenijih ovca (usp. Iv 10, 16). On je rekao učenicima: "Idite!" i prije i poslije svoga uskrsnuća, uključivši ih

u samo svoje poslanje (usp. Lk 10, 3; Mk 16, 15). Zato će Crkva nastaviti prelaziti sve granice, izlaziti uvijek iznova, neumorno i ne kloneći pred teškoćama i preprekama, kako bi vjerno ispunila poslanje koje je primila od Gospodina.

Ovom prilikom želim zahvaliti misionarima i misionarkama koji su, odazivajući se Kristovom pozivu, ostavili sve i otišli daleko od svoje domovine nositi Radosnu vijest tamo gdje je ljudi još nisu primili ili su je tek nedavno prigrlili. Predragi, vaše veliko-dušno predanje opipljiv je izraz vaše predanosti misiji *ad gentes* koju je Isus povjerio svojim učenicima: »Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode« (Mt 28, 19). Nastavimo stoga moliti i zahvaljivati Bogu za nova i brojna misionarska zvanja u službi djela evangelizacije do nakraj svijeta.

I ne zaboravimo da je svaki kršćanin pozvan sudjelovati u tom sveopćem poslanju svojim evanđeoskim svjedočenjem u svakoj sredini, kako bi cijela Crkva neprestano izlazila sa svojim Gospodinom i Učiteljem na "raskrižja" današnjega svijeta. Da, »drama je današnje Crkve u tome što Isus nastavlja kucati na vrata, ali iznutra, da ga mi pustimo van! Mnogo se puta na kraju pretvorimo u Crkvu [...] koja ne dopušta Gospodinu izići, koja ga drži kao neku "svojину", a Gospodin je došao radi poslanja i želi da budemo misionari« (*Obraćanje sudionicima konferencije koju je priredio Dikasterij za laike, obitelj i život*, 18. veljače 2023.). O, kad bismo svi mi kršćanici bili spremni ponovno poći, svatko prema svojim životnim prilikama, kako bismo otpočeli novi misijski pokret, kao u praskozorje kršćanstva!

Vratimo se kraljevoj zapovijedi slugama. U prisposobi odlaženje ide ukorak sa pozivanjem, točnije s pozivom: »Dođite na svadbu!« (Mt 22, 4). To daje nazrijeti drugi, ne manje važan vid poslanja koje nam je Bog povjerio. Kao što možete zamisliti, ti sluge glasnici prenijeli su vladarev poziv kao hitan poziv, ali i su to činili s velikim poštivanjem i uljudnošću. Isto tako, poslanje donošenja evanđelje svakom stvorenju mora nužno odgovarati stilu Onoga koga se naviješta. Kad učenici misionari naviještaju svijetu »ljepotu Božje spasiteljske ljubavi očitovane u Isusu Kristu umrlom i uskrsлом« (Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 36), oni to čine radosno, strpljivo i blago, što je plod Duha Svetoga u njima (usp. Gal 5, 22); ne silom, dakle bez prisile, bez prozelitizma; uvijek s blizinom, suosjećanjem i nježnošću koji odražavaju Božji način postojanja i djelovanja.

2. Na gozbi. Eshatološka i euharistijska perspektiva poslanja Krista i Crkve

Kralj u toj prisposobi traži od slugu da pozovu uzvanike na svadbenu gozbu njegova sina. Ta gozba odražava eshatološku gozbu, ona je slika konačnog spasenja u Božjem kraljevstvu, koje se ostvaruje već dolaskom Isusa, Mesije i Sina Božjega, koji nam je darovao život u izobilju (usp. Iv 10, 10), simboliziranim stolom punim »slasnih jela«, »izvrsnih vina« kad će Bog »uništiti smrt jednom zasvagda« (usp. Iz 25 ,6-8).

Kristovo poslanje je poslanje punine vremenâ, kao što je on sam rekao na početku svojega propovijedanja: »Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje!« (Mk 1, 15). Tako su Kristovi učenici pozvani nastaviti to poslanje svoga Učitelja i Gospodina.

Prisjetimo se, u vezi s tim, učenja Drugoga vatikanskog koncila o eshatološkom značaju misijskog zalaganja Crkve: »vrijeme misijske djelatnosti odvija se između prvoga i drugoga dolaska Gospodinova [...]. Prije naime negoli dođe Gospodin, mora se evanđelje propovijedati svim narodima« (*Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve Ad gentes*, 9).

Znamo da je misijski žar prvih kršćana imao snažnu eshatološku dimenziju. Osjećali su prijeku potrebu navješćivati evanđelje. I danas je važno imati pred očima tu perspektivu, jer nam ona pomaže evangelizirati s radošću onih koji znaju da je »Gospodin blizu« i s nadom onih koji teže cilju kad ćemo svi biti s Kristom na njegovoj svadbenoj gozbi u Kraljevstvu Božjem. Dok, dakle, svijet nudi razne "gozbe" konzumerizma, egoističnog blagostanja, zgrtanja, individualizma, evanđelje poziva sve na Božju gozbu gdje vladaju radost, dijeljenje s drugima, pravda, bratstvo, zajedništvo s Bogom i drugima.

Ta punina života, koja je Kristov dar, anticipirana je već u gozbi Euharistije koju Crkva slavi po Gospodinovoj zapovijedi u njegov spomen. Tako je poziv na eshatološku gozbu koji nosimo svima u našem evangelizacijskom poslanju neraskidivo povezan s pozivom na euharistijski stol, gdje nas Gospodin hrani svojom Riječju i svojim Tijelom i Krvlju. Kao što je učio Benedikt XVI., »u svakom se euharistijskom slavlju sakramentalno ostvaruje eshatološko okupljanje naroda Božjeg. Euharistijska gozba za nas je stvarna anticipacija konačne gozbe. Tu su konačnu gozbu navijestili proroci (usp. Iz 25, 6-9), dok je u Novom zavjetu ona opisana kao "svadba Jaganjčeva" (Otk 19, 7-9), koju valja slaviti u radosti zajedništva svetih« (Posin. apost. pob. *Sacramentum caritatis*, 31).

Stoga smo svi pozvani snažnije doživjeti svaku Euharistiju u svim njezinim dimenzijama, osobito u eshatološkoj i misijskoj dimenziji. U vezi s tim ponavljam da »ne možemo pristupiti euharistijskom stolu ako se ne uključimo u poslanje koje, polazeći iz Božjega srca, teži doprijeti do svih ljudi« (*isto*, 84). Euharistijska obnova koju mnoge mjesne Crkve hvalevrijedno promiču u ovom vremenu nakon pandemije bolesti covid-19 također će biti temeljna za buđenje misionarskog duha u svakom vjerniku. S koliko bismo više vjere i zanosa u srcu trebali na svakoj svetoj misi zazivati: »Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo«!

U tom smislu, u ovoj godini posvećenoj molitvi u pripravi za Jubilej 2025., želim sve pozvati da pojačaju također i nadasve svoje sudjelovanje na svetoj misi te molitvu za evangelizacijsko poslanje Crkve. Poslušna Spasiteljevoj riječi, ona ne prestaje u svakom euharistijskom i liturgijskom slavlju upućivati Bogu molitvu Očenaš sa zazivom »Dođi kraljevstvo tvoje«. I tako nas svakodnevna molitva, a posebno euharistija, čine hodočasnicima misionarima nade na putu prema vječnome životu u Bogu, prema svadbenoj gozbi koju je Bog pripremio za svu svoju djecu.

3. "Svi." Sveopće poslanje Kristovih učenika i Crkva koja je sva sinodalna i misijska

Treće i posljednje razmišljanje odnosi se na primatelje kraljeva poziva, a to su »svi«. Kao što sam istaknuo, »ovo je srž misije: ovaj "svi". Ne isključujući nikoga. Svi. Svako naše poslanje, dakle, izvire iz Kristova Srca kako bi On mogao sve privući sebi« (*Govor sudionicima Opće skupštine Papinskih misijskih djela*, 3. lipnja 2023.). I danas, u svijetu razdiranom podjelama i sukobima, Kristovo je evanđelje blag i snažan glas koji poziva ljude da jedni druge susreću, da se međusobno prepoznaju kao braća i da se raduju skladu među različitostima. Bog želi da se »svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine« (1 Tim 2, 4). Stoga u čitavom svom misionarskom djelovanju nikada nemojmo zaboraviti da smo poslani svima naviještati evanđelje, i to »ne kao oni koji nameću novu obvezu, nego kao oni koji dijele jednu radost, ukazuju na obzor ljepote i koji pozivaju druge na bogatu gozbu« (Apostolska pobudnica *Evangellii gaudium*, 14).

Kristovim učenicima misionarima uvijek je na srcu briga za sve ljude, neovisno o njihovom društvenom položaju ili moralnom stanju. Prispodoba o gozbi nam govori da sluga, držeći se kraljeve zapovijedi, sabrale »sve koje nađoše – i zle i dobre« (Mt 22, 10). K tome, »prosjaci, sakati, slijepi i hromi« (Lk 14, 21), to jest posljednji i marginalizirani u društvu, posebni su kraljevi uzvanici. Tako svadbena gozba Sinova, koju je Bog pripremio, ostaje zauvijek otvorena za sve, jer je njegova ljubav prema svakome od nas velika i bezuvjetna. »Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Iv 3, 16). Svaka osoba, dakle svaki muškarac i svaka žena, primatelji su Božjeg poziva kako bi bili dionici njegove milosti koja preobražava i spašava. Treba samo reći "dà" tom besplatnom Božjem daru, prihvatiti ga i dopustiti da nas on preobrazi, zaodijevajući se njime kao »svadbenim ruhom« (usp. Mt 22, 12).

Misija za sve zahtijeva uključenost sviju. Stoga trebamo nastaviti svoj hod prema Crkvi koja će biti sva sinodalna i misijska u službi evanđelja. Sinodalnost je sama po sebi misijska i, obratno, misija je uvijek sinodalna. Stoga je tijesna misijska suradnja danas još hitnija i nužnija, kako u sveopćoj Crkvi tako i u partikularnim Crkvama. U duhu Drugog vatikanskog koncila i mojih predšasnika, preporučujem svim biskupijama svijeta službu Papinskih misijskih djela, koja predstavljaju glavno sredstvo »da se katolici već od djetinjstva prožimaju pravim sveopćim i misijskim duhom i da se potakne uspješno prikupljanje pomoći na dobrobit svih misija prema potrebama svake od njih« (Dekret *Ad gentes*, 38). Zato su kolekte koje se prikupljaju na Svjetski dan misija u svim mjesnim Crkvama u cijelosti namijenjene Općem fondu solidarnosti, koji zatim Papinsko djelo za širenje vjere u Papino ime dijeli za potrebe svih crkvenih misija. Molimo Gospodina da nas vodi i pomaže da budemo Crkva koja će biti više sinodalna i misijska (usp. *Homilija na Završnoj misi Redovite opće skupštine Biskupske sinode*, 29. listopada 2023.).

Upravimo, na kraju, svoj pogled u Mariju, koja je od Isusa izmolila prvo čudo na svadbi u Kani Galilejskoj (usp. Iv 2, 1-12). Gospodin Isus je mladencima i svim uzvanicima dao mladog vina u izobilju, što je bio predznak svadbene gozbe koju Bog svima priprema na kraju vremenâ. Molimo i danas njezin majčinski zagovor za evangelizacijsko poslanje Kristovih učenika. Pođimo s radošću i brigom naše Majke, sa snagom nježnosti i ljubavi (usp. Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 288), i donesimo svima poziv Kralja Spasitelja. Sveta Marijo, Zvijezdo evangelizacije, moli za nas!

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 25. siječnja 2024., blagdan Obraćanja sv. Pavla.

Papa FRANJO

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 8. SVJETSKI DAN SIROMAHA

– 33. nedjelja kroz godinu, 17. studenoga 2024. –

Draga braćo i sestre!

1. Molitva siromaha uzdiže se do Boga (usp. Sir 21, 5). U godini posvećenoj molitvi, s obzirom na redovni jubilej 2025., ovaj izraz biblijske mudrosti posebno je prikladan da nas pripremi za 8. Svjetski dan siromaha koji ćemo slaviti 17. studenog. Kršćanska nada uključuje i sigurnost da naša molitva uzlazi sve do Božjeg lica; ali ne bilo koja molitva, već molitva siromaha! Razmišljajmo o toj Riječi i "čitajmo" je na licima i u pričama siromaha koje susrećemo u našim danima, kako bi molitva postala put zajedništva s njima i dioništvo u njihovoj patnji.

2. *Knjiga Sirahova* na koju se pozivamo nije previše poznata, ali zaslužuje da je se otkrije zbog bogatstva tema koje obrađuje, posebno kad se dotiče odnosa čovjeka s Bogom i svijetom. Njezin autor, Ben Sirah (sin Sirahov), je učitelj, pisar iz Jeruzalema, koji je vjerojatno pisao u 2. stoljeću prije Krista. On je mudar čovjek, duboko ukorijenjen u izraelskoj tradiciji, koji poučava o raznim područjima ljudskog života: od posla do obitelji, od života u društvu do odgoja mladih. Posvećuje pažnju temama vezanima uz vjeru u Boga i poštivanje Zakona. Hvata se u koštac s teškim pitanjima slobode, zla i Božje pravde, koja su i za nas danas veoma aktualna. Ben Sirah, nadahnut Duhom Svetim, želi svima pokazati put do mudrog i dostojanstvenog života pred Bogom i svojom braćom i sestrama.

3. Jedna od tema kojoj taj sveti pisac posvećuje najviše prostora jest molitva. U tome pokazuje veliki žar jer progovara iz svog osobnog iskustva. Doista, nijedan spis o molitvi ne bi mogao biti učinkovit i plodonosan ako ne bi dolazio iz pera onoga koji svaki dan stoji u Božjoj prisutnosti i sluša njegovu Riječ. Ben Sirah izjavljuje da je tražio mudrost u mladosti: »Kad još bijah mladić, prije svojih putovanja molio sam otvoreno za mudrost u molitvama« (Sir 51, 13).

4. Na tom svom putu traženja otkriva jednu od temeljnih stvarnosti objave, naime, činjenicu da siromasi imaju povlašteno mjesto u Božjem srcu, do te mjere da – kad je u pitanju njihova patnja – Bog je “nestrpljiv” sve dok se ne zadovolji pravdu prema njima: »Molitva poniznog prodire kroz oblake i on nema mira dok ona ne dođe do Boga i ne popušta dok ga Svevišnji ne pogleda, pravedno ne presudi i pravdu ne uspostavi. I Gospod neće oklijevati niti će odgađati« (Sir 35, 17-18). Bog poznaje patnje svoje djece, jer je pažljiv i brižan Otac prema svima. Kao Otac, brine za one koji su najpotrebitiji: siromašne, marginalizirane, patnike, zaboravljene... No, nitko nije isključen iz njegovih srca, jer u njegovim očima svi mi smo siromašni i potrebiti. Svi smo prosjaci jer bez Boga bili bismo ništa. Ne bismo ni život imali da nam ga Bog nije dao. Pa ipak, koliko često živimo kao da smo gospodari života ili kao da ga moramo osvojiti! Svjetovni mentalitet traži od pojedinca da bude netko, da postane poznat i uspješan usprkos svemu i svakome, da krši društvena pravila samo kako bi se dokopao bogatstvo. Koje li žalosne iluzije! Sreća se ne postiže gaženjem prava i dostojanstva drugih.

Nasilje izazvano ratovima jasno pokazuje kolika arogancija pokreće one koji se smatraju moćnima pred ljudima, dočim su u Božjim očima jad i bijeda. Kolike samo nove siromahe iznjedruje ta loša politika koju se vodi oružjem, kolike nevine žrtve! Ali ne smijemo ustuknuti. Gospodinovi učenici znaju da svaki od tih “malenih” u sebi nosi utisnuto lice Sina Božjega i do svakog od njih mora doprijeti naša solidarnost i znak kršćanske ljubavi. »Svi kršćanski vjernici i sve zajednice pozvani su biti Božje oruđe za oslobođenje i promicanje siromašnih tako da se oni mogu potpuno uključiti u društvo. To pretpostavlja da moramo biti pozorni i čuti vapaj siromašnoga i priteći mu u pomoć« (apost. pob. *Evangelii gaudium*, 187).

5. U ovoj godini posvećenoj molitvi, moramo usvojiti molitvu siromaha i moliti s njima. To je izazov koji moramo prihvatiti i pastoralno djelovanje koje treba poticati. Jer »je najveća diskriminacija od koje trpe siromašni nedostatak duhovne skrbi. Velika većina siromaha posjeduje posebnu otvorenost vjeri; trebaju Boga, i mi ne smijemo propuštati pružati im njegovo prijateljstvo, njegov blagoslov, njegovu riječ, omogućiti im pristup slavljenju sakramenata i ponuditi im hod rasta i sazrijevanja u vjeri. Povlašteno opredjeljenje za siromašne mora se ponajprije pretočiti u povlaštenu i prioritetnu duhovnu skrb« (*ondje*, 200).

Za sve to potrebno je ponizno srce koje ima hrabrosti postati srce koje prosi. Srce koje je spremno prepoznati sebe kao siromašno i potrebito. Postoji, naime, veza između siromaštva, poniznosti i povjerenja. Pravi siromah je ponizan, kao što je rekao sveti Augustin: »Siromah nema ništa čime bi se uzoholio, bogataš ima oholost protiv koje mu se valja boriti. Poslušaj me stoga: budi istinski siromašan, budi krepostan, budi ponizan« (*Sermones*, 14, 4). Ponizan čovjek nema se čime hvastati i ni na što ne pretendira, zna da ne može računati na samog sebe, nego čvrsto vjeruje da se može osloniti na milosrdnu ljubav Boga, pred kojim stoji poput izgubljenog sina koji se raskajan vraća kući da primi očev zagrljaj (usp. Lk 15, 11-24). Budući da se siromah nema na što osloniti, dobiva snagu od Boga i sve svoje pouzdanje stavlja

u njega. Naime, poniznost rađa povjerenje da nas Bog nikada neće napustiti ili ostaviti bez odgovora.

6. Siromasima koji žive u našim gradovima i dio su naših zajednica, poručujem: nemojte izgubiti tu sigurnost! Bog je pozoran na svakog od vas i blizu vam je. On vas ne zaboravlja i nikada to ne bi ni mogao. Svi imamo iskustvo molitve koja je naizgled ostala neuslišana. Ponekad tražimo da budemo oslobođeni neke bijede koja nam zadaje patnju i poniženje, a Bog kao da ne čuje naš vapaj. No, Božja šutnja ne znači da ne mari za našu patnju, nego, radije, sadrži riječ koju treba prigrliti s povjerenjem, prepuštajući se njemu i njegovoj volji. Ponovno je Sirah taj koji to svjedoči: »Božji će sud biti naklonjen siromahu« (usp. 21, 5). Iz siromaštva, dakle, može poteći pjesma istinske nade. Sjetimo se da »kada je duhovni život zaokupljen isključivo vlastitim interesima i brigama, u njemu nema više prostora za druge, nema mjesta za siromašne, Božji se glas više ne sluša, ne uživa se više slatka radost njegove ljubavi, ne osjeća se zanos za činjenjem dobrih djela. [...] to nije život u Duhu koji izvire iz srca Krista uskrsloga« (apost. pob. *Evangelii gaudium* 2).

7. Svjetski dan siromaha sad je već postao događaj za sve crkvene zajednice. To je pastoralna prilika koju se ne smije podcjenjivati jer potiče svakog vjernika da sluša molitve siromaha i da postane svjestan njihove prisutnosti i potreba. To je povoljna prilika za provedbu inicijativa koje konkretno pomažu siromašnima kao i za prepoznavanje i pružanje podrške mnogobrojnim volonterima koji se s velikom ljubavlju posvećuju onima koji su u najvećoj potrebi. Moramo zahvaliti Gospodinu za one koji se stavljaju na raspolaganje za slušanje i pružanje podrške najsiromašnjima. Riječ je o svećenicima, posvećenim osobama i vjericima laicima koji svojim svjedočenjem postaju Božji glas koji odgovara na molitve onih koji mu se obraćaju. Zid šutnje se, dakle, razbija svaki put kad se brata u potrebi dočeka i zagrli. Siromasi nas još mnogo toga imaju za naučiti, jer u kulturi koja je u središte stavila bogatstvo i nerijetko žrtvuje dostojanstvo ljudi na oltaru materijalnih dobara, oni plivaju protiv struje, ističući da je za život bitno nešto sasvim drugo.

Molitva stoga nalazi potvrdu svoje vjerodostojnosti u ljubavi, koja postaje susret i blizina. Ako se molitva ne pretoči u konkretno djelovanje, ona je uzaludna; jer je »vjera bez djela mrtva« (Jak 2, 26). No, ljubavi bez molitve prijete opasnost da se pretvori u puku filantropiju koja brzo usahne. »Bez molitve, koju se svakodnevno živi s vjernošću, naše djelovanje postaje isprazno, gubi duboki smisao, svodi se na puki aktivizam koji nas, na kraju, ostavlja nezadovoljnima« (Benedikt XVI., *Kateheza*, 25. travnja 2012.). Moramo umaći toj napasti i uvijek biti budni sa snagom i postojanošću koja dolazi od Duha Svetoga, koji je darivatelj života.

8. U tom kontekstu lijepo je prisjetiti se svjedočanstva Majke Terezije iz Kolkate, žene koja je dala svoj život za siromahe. Ta je svetica neprestano ponavljala da je molitva mjesto iz kojega crpi snagu i vjeru za svoje poslanje služenja siromasima. Kada je 26. listopada 1985. govorila na Općoj skupštini UN-a, pokazujući svima kronicu koju je uvijek imala u ruci, rekla je: »Ja sam samo siromašna časna sestra koja moli. Kad

molim, Isus ulijeva svoju ljubav u moje srce i ja je idem davati svim siromasima koje susrećem na svom putu. Molite i vi! Molite i počete primjećivati siromahe koji su oko vas. Možda na istom katu zgrade u kojoj živite. Možda i u vašim domovima ima onih koji čekaju vašu ljubav. Molite i oči će vam se otvoriti, a srce se ispuniti ljubavlju.»

I kako se ne prisjetiti ovdje, u gradu Rimu, sv. Benedikta Josipa (Benedetto Giuseppe) Labrea (1748.-1783.), čije tijelo počiva i časti se u župnoj crkvi Santa Maria ai Monti. Kao hodočasnik iz Francuske u Rim, odbačen od mnogih samostana, posljednje je godine života proveo kao puki siromah, provodeći mnoge sate u molitvi pred Presvetim Sakramentom, uz kronicu, moleći brevijar, čitajući Novi zavjet i *Nasljeduj Krista*. Nije imao čak ni sobicu u kojoj bi stanovao, obično je spavao u kutu ruševina Kolo-seja, kao "Božji skitnica", čineći svoj život neprestanom molitvom koja se uzdizala njemu.

9. Dok se približavamo Svetoj godini, potičem sve da postanu hodočasnici nade, postavljajući opipljive znakove za bolju budućnost. Ne zaboravimo čuvati »male znakove ljubavi« (apost. pob. *Gaudete et exsultate*, 145): zastati, približiti se, pružiti mali znak pažnje, osmijeh, dodir, riječ utjehe... Te se geste ne mogu improvizirati. One, radije, zahtijevaju svakodnevnu vjernost, često skrivenu i tihu, ali osnaženu molitvom. U ovom vremenu, kad pjesma nade kao da ustupa mjesto buci oružja, vapaju tolikih nevinih ranjenih i šutnji bezbrojnih žrtava rata, uputimo Bogu svoju molitvu za mir. Siromašni smo mirom pa pružimo stoga ruke da ga primimo kao dragocjeni dar i istodobno ga predano nastojmo ponovno izgraditi u svakodnevnom životu.

10. U svim smo okolnostima pozvani biti prijatelji siromaha, slijedeći stope Isusa koji je uvijek bio solidaran s najmanjima. Neka nas na tom putu prati zagovor Presvete Majke Božje, koja nam je, ukazavši se u Banneuxu, ostavila poruku koju ne smijemo zaboraviti: »Ja sam Djevica siromahâ«. Njoj, koju je Bogu pogledao zbog njezina poniznog siromaštva i koja je svojom poslušnošću postigla velika djela, povjeravamo svoju molitvu, uvjereni da će se uzdići do Neba i biti uslišana.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 13. lipnja 2024., spomen svetog Antuna Padovanskog, zaštitnika siromahâ.

Papa FRANJO

**IZJAVA KOMISIJE HBK-A IUSTITIA ET PAX
U POVODU IZBORA ZA EUROPSKI PARLAMENT
Za Europu koja promiče vrijednost života i obitelji**

Na izborima za Europski parlament 9. lipnja 2024. godine izabrat ćemo dvanaest hrvatskih predstavnika koji će, s predstavnicima drugih zemalja, utjecati na budući smjer Europske unije, osobito u politici, gospodarstvu, kulturi, obrazovanju, zdravlju, socijalnoj skrbi. Komisija Hrvatske biskupske konferencije Iustitia et pax (Pravda i mir) osjeća se stoga odgovornom potaknuti katoličke vjernike, ali i sve ljude dobre volje, da u što većem broju izađu na predstojeće izbore i na taj način, poštujući izbor svakoga glasača u skladu s njegovom osobnom savjesti, pridonesu izboru kandidata koji će na najbolji način zastupati, prije svega, kršćanska stajališta u Europskom parlamentu. Naime, sveti Ivan Pavao II., kao i njegov nasljednik Benedikt XVI., bili su duboko razočarani što nakon višestrukih intervencija riječ „Bog“ i „kršćanska civilizacija“ nisu mogli ući u preambulu tada neprihvaćenog Ustava Europske unije. Ne smijemo stoga ostati ravnodušni i drugima prepustiti da odlučuju u naše ime, jer su upravo kršćanska misao i tradicija pridonijele razvoju svijesti o važnosti poštivanja dostojanstva ljudske osobe koje proizlazi iz same čovjekove naravi stvorene na sliku Božju, te je sâm Bog tvorac i jamac tih prava. Kao kršćani pozvani smo promicati i braniti dostojanstvo svake ljudske osobe i temeljna prava čovjeka, kako unutar Europe tako i izvan njezinih granica, osobito u vremenu kada su pod utjecajem određenih ideologija dovedena u pitanje.

Možemo se složiti s promišljanjima Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (COMECE), koje je u svojoj izjavi za predstojeće izbore kandidata za Europski parlament *Za odgovoran glas koji promiče kršćanske vrijednosti i europski projekt*, objavljenoj 13. ožujka 2024., istaknulo kako znamo da »Europska unija nije savršena i da mnoge njezine politike i zakonski prijedlozi nisu u skladu s kršćanskim vrijednostima i očekivanjima mnogih njezinih građana, ali vjerujemo da smo pozvani pridonijeti i poboljšati je sredstvima koja nam nudi demokracija«. Našim izborom predstavnika zasigurno možemo pridonijeti da Europska unija obnovi svoje kršćanske vrijednosti putem političkih tijela, pa tako i Europskim parlamentom. Stoga, kao kršćani pozvani smo dobro razlučiti za koga i za koju stranku glasovati u ovom važnom trenutku za budućnost Europske unije. Pozvani smo glasovati za osobe i političke opcije koje jasno podržavaju europski projekt i koje će se nedvosmisleno zalagati za kršćanske vrijednosti u Europi, poput poštovanja i promicanja dostojanstva svake ljudske osobe, solidarnosti, jednakosti, obitelji i svetosti života, demokracije, slobode, supsidijarnosti te brige za naš zajednički dom.

Ovom Izjavom želimo naglasiti da izbori za Europski parlament nadilaze puki izbor za sastav Europskog parlamenta. Kandidati koji dobiju mandat na temelju iskazanog povjerenja europskih građana upravljat će mrežom europskih institucija, određujući smjer politike i inicijativâ koje utječu na živote milijuna europskih građana, među kojima su i građani Republike Hrvatske. Vrijedno je i napomenuti da će izborima

pristupiti oko 360 milijuna građana Europske unije te ovi izbori nadilaze nacionalne granice, nudeći svakom pojedincu priliku da utječe na oblikovanje zajedničke politike Europske unije. Ovogodišnji izbori imaju, međutim, i određenu povijesnu prekretnicu jer će, prvi put, mladi ljudi u dobi od 16 i 17 godina u nekim zemljama imati pravo sudjelovati i svojim glasom odlučivati o budućnosti zajedničkog suživota. Na taj način žele se uložiti naponi da se što više angažiraju i osnaže mladi ljudi, prepoznajući njihov udio u oblikovanju budućnosti Europe.

Podržati kandidate koji promiču kršćanske vrijednosti

Ističući važnost ovih izbora za Europski parlament, imamo u vidu neizvjesna vremena s nizom kriza i teških pitanja s kojima se Europska unija treba suočiti u bliskoj budućnosti i koja zahtijevaju hitnost odgovora. Među ta pitanja ubrajamo ponajprije zabrinjavajuću demografsku situaciju u cijeloj Europskoj uniji, odnos politike spram migranata i stranih radnika, te zaustavljanje rata u Europi i susjedstvu. Nije manje važno ni pitanje klimatskih promjena, sve veća digitalizacija i uporaba umjetne inteligencije, kao i izazovi daljnjega proširenja Europske unije. Kao vjernike, zabrinjavaju nas nastojanja da se zaniječu kršćanski korijeni Europe, a osobito zauzimanje određenih skupina da se u nacionalne Ustave unese pravo na pobačaj i tako nerođenima uskrati temeljno pravo na život.

Poštujući pravo svake osobe na vlastitu savjest i djelovanje u skladu s njom, kao Komisija HBK-a ipak želimo pružiti neke smjernice koje mogu pripomoći, prije svega katoličkim vjernicima, ali i ljudima dobre volje, kao polazišta za zauzimanje vlastitog stava u odabiru kandidata za Europski parlament. Prednost bi trebalo dati onim kandidatima koji su spremni nadići osobne interese i zauzeti se nedvosmisleno za imperativ općeg dobra Europske unije, među kojima ističemo:

- **Promicanje dostojanstva ljudske osobe.** Temeljne slobode – poput slobode vjere, uvjerenja, prava na priziv savjesti, govora i informiranja – temelj su europskih vrijednosti te smo ih pozvani zagovarati i snažno braniti.
- **Zauzimanje da pobačaj nikada ne može biti temeljno pravo.** Crkva je više puta istaknula da potpuno zanemarivanje prava nerođenih u korist drugih, pogotovo kada oni ne mogu govoriti sami za sebe, predstavlja kulturnu regresiju. Kao kršćani moramo dati prednost životu u svim njegovim uzrastima, oblicima i aspektima, posebice kad je riječ o onima koji su najranjiviji. Europa koja stavlja naglasak isključivo na osobna prava, isključujući obveze prema drugima, nema budućnosti. Crkva je stoga najoštrije osudila odluku Europskog parlamenta da se pravo na pobačaj uvrsti u Povelju EU-a o temeljnim pravima, te ovu odluku promatra kao korak unatrag u ljudskom i kulturnom smislu. Davanje prednosti individualnim pravima i osobnim interesima pred općim dobrom nagriza osjećaje međusobne povezanosti i zajedničarske odgovornosti prema životu. Od budućih se europskih parlamentaraca očekuje da učine sve kako bi zaštita života postala apsolutan prioritet. Za Katoličku Crkvu obrana života nije ideologija, nego bitno poslanje primljeno od Boga, koje uključuje djelovanje na religioznoj,

kulturnoj i odgojnoj razini kako bi se budućim naraštajima prenio stav da kultura života nije isključiva baština kršćana, nego pripada svima onima koji radeći na izgradnji bratskih odnosa prepoznaju vrijednosti svake pojedine osobe.

- **Promicanje kršćanskih vrijednosti braka kao zajednice muškarca i žene, obitelji i međugeneracijske solidarnosti te zauzimanje za donošenje mjera pronatalitetne politike.** Kao kršćani pozvani smo stoga podržati one kandidate koji će promovirati kršćanske vrijednosti braka, obitelji i međugeneracijske solidarnosti jer, kako je naglašeno u Deklaraciji *Dignitas infinita* (2024.), postaje neprihvatljivo da se »neke od tih ideologija, koje téže odgovoriti na određene, katkad neshvatljive težnje, nastoje nametnuti kao neko jednouljne koje određuje također kako treba odgajati djecu. Ne smije se zaboraviti da se biološki spol (sex) i društveno-kulturna uloga spola (gender) mogu razlučiti, ali ne i odijeliti« (br. 59) te se moraju odbaciti svi oni pokušaji koji brišu biološke, tj. spolne razlike između žena i muškaraca. S druge strane, kada se cijela Europa suočava s dubokim demografskim problemima, zajedno s nadolazećim zdravstvenim krizama, potrebni su inovativni politički odgovori koji daju prednost uključivosti i socijalnoj povezanosti, s konkretnim koracima u korist socijalne pravde, te s učinkovitim mjerama za opći pristup obrazovanju i zdravstvu. Važno je stoga prednost dati onim kandidatima koji će se zauzimati za mjere pronatalitetne politike i pomoći mladim obiteljima u stjecanju socijalne neovisnosti. Današnje vrijeme zahtijeva i hitnu potrebu za sveobuhvatnom zdravstvenom skrbi i sustavima podrške koji zadovoljavaju potrebe svih građana, osobito onih starijih.
- **Poticanje moralnog imperativa suosjećanja i solidarnosti sa stradanjima izbjeglica i migranata.** Europa se već više godina suočava s valom izbjeglica i migranata koji su u teškim okolnostima prisiljeni potražiti utočište unutar europskih granica. Osobito se tražiteljima azila mora omogućiti pravičan i human tretman, odražavajući europsku predanost poštovanju univerzalnih ljudskih prava. Potrebno je stoga podržati one kandidate koji će se zauzimati za prava migranata, ali i za razumnu i realnu politiku prihvaćanja ekonomskih migranata, te iznjedruti mjere za njihovu integraciju u europsko društvo.
- **Podržavanje procesa proširenja Europske unije.** Proces proširenja, koji sada uključuje ne samo jugoistok Europe već i Ukrajinu, Moldaviju i Gruziju, bit će od velike važnosti za sljedeći europski ciklus. On obećava njegovanje vladavine prava i promicanje stabilnosti u susjednim regijama. Od budućih europskih zastupnika očekuje se podrška ovom proširenju, kao i solidariziranje s narodima koji se bore za svoju neovisnost.
- **Pružanje potpore i humanitarne pomoći za ublažavanje ljudske patnje i vraćanje nade usred očaja.** Narod Ukrajine, koji pati od brutalnog napadačkog rata koji je pokrenula ruska vlada, zaslužuje nepokolebljivu solidarnost i sveobuhvatnu potporu europskih institucija. Štoviše, sljedeći Europski parlament

trebao bi pokrenuti veliku inicijativu za ponovnu izgradnju novog međunarodnog mirovnog poretka.

- **Očuvanje neovisnog novinarstva.** Danas se suočavamo s mnogim dezinformacijama u medijskom prostoru koje prijete potkopavanju samih temelja demokracije. Kampanje dezinformiranja nastoje posijati razdor i narušiti povjerenje u demokratske institucije. Stoga se od budućih europskih parlamentaraca očekuje zauzimanje za očuvanje neovisnih novinskih kuća i promicanje kvalitetnog novinarstva, jer je to moćan bedem protiv podmuklog napada neistinâ.
- **Promicanje odgovornosti za očuvanje zdrava okoliša i bioraznolikosti.** Budući članovi Europskog parlamenta pozvani su poduzeti sve moguće mjere u rješavanju klimatske krize i ugroze bioraznolikosti. To nije samo pitanje sadašnjeg trenutka, već i duboka odgovornost pred mladim naraštajem koji s pravom zahtijeva odlučnu akciju kako bi zaštitio svoju budućnost i planet koji će naslijediti. S tim je pitanjem usko povezano i pitanje ekološke poljoprivrede pa se od budućih europskih parlamentaraca očekuje i snažnije zauzimanje za promicanje ekološke proizvodnje organski zdrave hrane.

Ne ostati ravnodušan

Katolici su pružili nemjerljiv doprinos u stvaranju Europske unije s namjerom da se zajamče mir, sloboda i napredak. Mnogi od utemeljitelja Europske unije bili su praktični katolici koji su zadržali čvrsto uvjerenje u dostojanstvo svakog ljudskog bića i važnost zajednice. Kao Komisija koja promiče pravdu i mir, uvjereni smo da se ovaj projekt – koji je započeo prije više od 70 godina kao gospodarski projekt, ali je uključivao i društvenu i političku dimenziju, kao i njegovanje zajedničkih vrijednosti – mora podržati i nastaviti. Za nas katolike nije prihvatljiv euroskepticizam, iako smo svjesni i svih poteškoća i često za nas neprihvatljivih utjecaja koji dolaze iz Europe.

Izbori za Europski parlament predstavljaju, međutim, svjedočanstvo trajnih načela demokracije i solidarnosti koji povezuju naš kontinent. U obnašanju svoje građanske dužnosti, pružena nam je moć oblikovati budućnost prožetu pravdom i mirom za sve. S druge strane, svjesni smo da nema idealnih političara, jer su i oni samo ljudi, ali ćemo svojim ozbiljnim pristupom izborima i savjesnim davanjem glasa određenom kandidatu ili političkoj opciji pridonijeti promicanju općeg dobra Europske unije, ali i hrvatskoga društva i države kao njezina sastavnog dijela. Pozivamo stoga sve s pravom glasa da izađu na predstojeće izbore i daju osoban doprinos na dobrobit svih građana Europske unije i Republike Hrvatske.

U Zagrebu 5. lipnja 2024.

✠ Đuro Hranić
nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Komisije HBK-a *Justitia et pax*

**PRIOPĆENJE KOMISIJE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE »IUSTITIA ET PAX«
U POVODU NAJAVE UVOĐENJA RODNIH STUDIJA
NA FILOZOFSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

**Neprihvatljivost ideologije roda i rodnih teorija
u svrhu zaštite dostojanstva ljudske osobe**

Najava uvođenja Rodnih studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu izazvala je različite reakcije i podjele u hrvatskom društvu. Osluškujući glas vjerničkog puka, ali i ljudi dobre volje, kao Komisija Hrvatske biskupske konferencije koja ima zadaću promicati pravednost i mir, osjećamo potrebu iznijeti kršćanski stav i istodobno izraziti svoju zabrinutost zbog najave uvođenja takvih studija. Slobodni od svih ideoloških i političkih rasprava, ne zadirući u akademske slobode i pravo pojedinih sveučilišta i fakulteta na znanstveno i akademsko istraživanje u skladu sa zakonitom autonomijom znanosti te u njihovo pravo na osnivanje različitih studijskih programa, ovim priopćenjem samo želimo pridonijeti većoj jasnoći i istaknuti neke vidove rodne teorije koji mogu dugoročno štetiti hrvatskom društvu. Pri tome, želimo istaknuti kako se Hrvatski sabor obvezao u Interpretativnoj izjavi u povodu ratifikacije Istambulske konvencije da »odredbe Konvencije ne sadrže obvezu uvođenja rodne ideologije u hrvatski pravni i obrazovni sustav ni obvezu promjene ustavne definicije braka«.

Želimo podsjetiti i na Izjavu o Istambulskoj konvenciji Znanstvenog vijeća za obrazovanje i školstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti koju su 2017. uputili čelnicima i državnim tijelima Republike Hrvatske te zainteresiranoj javnosti. U njoj se jasno ističe da u hrvatski obrazovni sustav »ne treba unositi zasade bilo kakve partikularne ideologije, pa ni rodne. Hrvatski se odgojno-obrazovni sustav temelji na hrvatskoj i srednjoeuropskoj obrazovnoj tradiciji, čime se čuva identitet hrvatskoga naroda, zemlje i kulture, te na prihvaćanju i primjeni znanstveno potvrđenih dosega znanosti«. Izjava ističe važnost kontinuiranoga kritičkoga promišljanja i prihvaćanja novih spoznaja koje ulaze u sadržaje obrazovanja, a koji trebaju »biti prihvatljivi za svih pola milijuna djece i mladih u obrazovnome sustavu te njihove roditelje koji imaju prirodno pravo odgajati djecu u vlastitom svjetonazoru. Istambulskom konvencijom djeci i mladima nametnuo bi se 'rodno neutralan' odgoj, što je posve neprihvatljivo s gledišta slobode odgoja, jer pojam roda u Istambulskoj konvenciji definira se isključivo 'ponašanjima, aktivnostima, ulogama', a izostavlja se spol kao prirodna konstanta i ontološka danost«.

Nametanje rodne ideologije

Papa Franjo je u više prigoda izrazio zabrinutost zbog promicanja rodne ideologije te istaknuo da je ona jedna od najvećih opasnosti današnjeg vremena. U govoru sudionicima znanstvenog skupa *Muškarac – žena, slika Božja. Za jednu antropologiju zvanja* (1. ožujka 2024.), pozvao je da se provedu studije o ovoj strašnoj ideologiji

našeg vremena koja poništava razlike i čini sve jednakima. Upozorio je da je poništavanje razlika zapravo poništavanje čovječanstva te istaknuo da naše postojanje u svijetu nije puki plod slučajnosti, nego smo dio plana Božje ljubavi. Pozvani smo izaći iz izolacije samoreferentnoga ega i ostvariti Božji plan ljubavi za sebe i za druge.

O rodnoj ideologiji osobito je progovorila Deklaracija *Dignitas infinita* o ljudskom dostojanstvu Dikasterija za nauk vjere (8. travnja 2024.). Deklaracija jasno ističe da Crkva poštuje i prihvaća svaku osobu u njezinu dostojanstvu, bez obzira na njezinu seksualnu sklonost, te da treba izbjegavati svaki znak nepravedne diskriminacije, posebice bilo koji oblik agresije i nasilja (usp. br. 55). Međutim, naglašeno je da za Crkvu nije prihvatljiva ideološka kolonizacija koja nameće neka nova prava, nedosljedna u odnosu na izvorno definirana prava u *Općoj deklaraciji o ljudskim pravima* Ujedinjenih naroda i koja nisu uvijek prihvatljiva. Rodna ideologija je stoga vrlo opasna, jer zahtjevom da svi budu jednaki briše razlike među ljudima (usp. br. 56). Primjenjivati ljudska prava na način da se potpuno uklanja demokratski pristup i vladajući osjećaj za javni moral i ispravnost stvari, zapravo je određen oblik nasilja.

O znanstvenoj dosljednosti rodne teorije, o njihovoj prihvatljivosti te koristi i šteti, vode se danas mnoge rasprave u akademskoj zajednici. Crkva pritom postojano podsjeća »da je ljudski život, u svim svojim sastavnicama, tjelesnim i duhovnim, Božji dar, koji treba prihvatiti sa zahvalnošću i koji treba staviti u službu dobra. Htjeti raspolagati samim sobom, kako to propisuje *rodna* teorija, bez obzira na ovu temeljnu istinu ljudskog života kao dara, ne znači ništa drugo nego pokleknuti pred drevnom kušnjom ljudskog bića koje postaje bogom i tako ulazi u natjecanje s pravim Bogom ljubavi, kojeg nam objavljuje Evanđelje« (br. 57). Potpuno neprihvatljivima smatra one rodne teorije koje žele zanijekati najveću moguću razliku između živih bića: onu spolnu. Ova temeljna razlika, »ne samo da je najveća zamisliva, već je najljepša i najsnažnija: ona postiže, u paru muškarac–žena, najdivniju uzajamnost i stoga je izvor čuda koje nas ne prestaje iznenađivati: dolaska novih ljudi na svijet« (br. 58).

Ističući štetnost rodne ideologije, Deklaracija naglašava kako ideologija »zamišlja društvo bez razlika između spolova, čime dokida sâm antropološki temelj obitelji. Stoga postaje neprihvatljivo da se neke od tih ideologija, koje teže odgovoriti na određene, katkad neshvatljive težnje, nastoje nametnuti kao neko jednoulje koje određuje također kako treba odgajati djecu. Ne smije se zaboraviti da se biološki spol (*sex*) i društveno-kulturna uloga spola (*gender*) mogu razlučiti, ali ne i odijeliti. Stoga se mora odbaciti sve one pokušaje koji zamagljuje upućivanje na neuklonjivu spolnu razliku između muškarca i žene: ne možemo odvojiti ono što je muško i ono što je žensko iz Božjeg djela stvaranja, koje prethodi svim našim odlukama i iskustvima, i gdje postoje biološki elementi koje je nemoguće ignorirati. Svaki čovjek, tek kada može prepoznati i prihvatiti tu različitost uzajamnosti, postaje sposoban u potpunosti otkriti sebe, svoje dostojanstvo i svoj identitet« (br. 59). Zanimljivo je uočiti da upravo oni koji se pozivaju na uvažavanje različitosti, one koji su od njih stvarno različiti ne priznaju ili ih uopće ne vide.

Pitanje roda i problem ideologizacije znanosti

Crkva je tijekom povijesti utemeljila mnoga sveučilišta i fakultete njegujući znanost i promičući duh akademskih sloboda. U tom duhu i Izjava *'Muško i žensko stvori ih'*. *Za put dijaloga o pitanju roda u odgoju* Kongregacije za katolički odgoj (2. veljače 2019.), ističe da se u pristupu pitanju rodne teorije nužno mora imati na umu razliku između *ideologije roda*, s jedne strane, i različitih istraživanja o *rodu* koja su poduzele znanosti o čovjeku, s druge strane (usp. br. 6). Dok se ideologije nastoje nametnuti kao kakvo jednouljivo zatvoreno bilo kakvom znanstvenom dijalogu, znanstveno utemeljena istraživanja o *rodu* nastoje dublje istražiti način na koji se spolna razlika između muškaraca i žena živi u različitosti kultura (usp. br. 6). I sâm papa Franjo, govoreći o rodu, upućuje na to »da na oblikovanje našeg bića, bilo muškog bilo ženskog, nemaju utjecaj samo biološki ili genetski čimbenici, nego također mnogi elementi vezani uz temperament, obiteljsku povijest, kulturu, proživljena iskustva, stečeno obrazovanje« (Franjo, *Amoris Laetitia*, br. 286), kao i druge okolnosti koje iziskuju napor prilagodbe.

Spomenuta Izjava Kongregacije za katolički odgoj jasno ističe kako su znanstvena istraživanja roda pripomogla tomu da nastupe i pozitivne promjene, poput borbe protiv svih izraza nepravedne diskriminacije i podređenog stanja žena, zalaganja za jednako dostojanstvo muškaraca i žena, želje za uspostavljanjem odgoja koji će poštovati dostojanstvo svake ljudske osobe u njezinoj posebnosti i različitosti, kako nitko ne bi zbog svojih uvjerenja i osobnih uvjetovanosti bio izložen nasilju i diskriminaciji, potom u boljem razumijevanju vrijednosti ženskosti koje su proizašle iz istraživanja o rodu, osobito njezina »sposobnost za drugoga« i razumijevanje stvarnosti na jedinstven način te način kako u radu ostvaruje oblik »čuvstvenoga, kulturnoga i duhovnog majčinstva«, koje je od neprocjenjive vrijednosti (usp. br. 15-18).

Već iz ovoga je vidljivo da Crkva nije zatvorena znanstvenom istraživanju roda i otvorena je plodnom dijalogu sa znanostima o čovjeku, ali je isto tako svjesna da se danas nerijetko u ime »znanstvenosti« promiče i svjetonazor koji uzdiže čovjekovu apsolutnu autonomiju, odnosno samoodređujuću slobodu koja vodi u besplodan subjektivizam i individualizam. Promicanjem shvaćanja roda koji je odvojen od spola, što dovodi do mnoštva rodnih identiteta kao samodoživljaja sebe, nameće se nova antropologija koja nema svoje znanstveno utemeljenje, nego poprma ideološka obilježja. Isticanjem da muški i ženski rod više nije utemeljen na biološkom spolu, nego se razvija unutar određenoga društvenog konteksta te kao takav podliježe različitim socijalnim i drugim utjecajima, te da dva roda, muški i ženski, nisu čovjeku prirodno urođena nego su mu na neki način nametnuti, dolazi do istinskog odmaka od antropološki utemeljenog poimanja braka kao naravne zajednice muškarca i žene.

Gledajući iz kršćanske perspektive, ne mogu se prihvatiti tvrdnje onih koji smatraju da je *rodni identitet* plod isključivo kulturnih čimbenika, potpuno podložan pojedina-

čnoj slobodi, ili da se vrijednosti koje izražavaju spolnu različitost ukorijenjene u nekoj kulturi trebaju promatrati isključivo kao *rodni stereotipi* čije je uklanjanje prijeko potrebno kako bi se žene »oslobodilo« od stanja koje ih potlačuje. Papa Franjo upozorio je da takve ideologije zamišljaju društvo bez razlika između spolova i pokreću obrazovne nacрте i zakonodavna usmjerenja kojima se promiče poimanje osobne samosvijesti i osjećajne bliskosti, a koji su korjenito odcijepljeni od bioloških razlika između muškarca i žene (usp. Franjo, *Amoris Laetitia*, br. 56). Zanimajati činjenice, samu prirodu stvari, u temelju je svake ideologije. Kršćanska antropologija jasno ističe »da ne možemo odvajati ono što je muško i ono što je žensko iz Božjeg djela stvaranja, koje prethodi svim našim odlukama i iskustvima, i gdje postoje biološki elementi koje je nemoguće ignorirati“ (Franjo, *Amoris Laetitia*, br. 286).

Promičući oblike nazovi braka koji niječu ovu temeljnu narav ljudske spolnosti, koja je biološkog, antropološkog, općeljudskog reda, a nalazi izričaj u svim dosadašnjim religijama i kulturama, istinska je promjena samog temelja poimanja braka i obitelji u kojoj se žena kao supruga, majka i odgojiteljica potvrđuje, a ne zarobljava. *Ne poričući pozitivne doprinose koje je dalo znanstveno istraživanje o rodu, vjernici, ali i ljudi dobre volje, pozvani su promicati i podržavati dijalog između vjere i znanosti te ne dopuštati niti upadati u ideologizaciju znanosti. Crkva je pozvana naviještati cjelovitu antropologiju koja je kadra uskladiti sve dimenzije koje čine čovjekov tjelesni, psihički i duhovni identitet, odnosno koja ističe da čovjek, dušom i tijelom jedan, ima vlastitu narav koju je dužan poštovati i kojom se ne može manipulirati.*

Upitnost/neprihvatljivost rodni studija

Zbog svega dosad rečenoga, s pravom si postavljamo određena pitanja i izražavamo zabrinutost u povodu najave uvođenja Rodni studija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Svjesni smo da se između rodni studija i ideologije roda ne može staviti znak jednakosti, ali kolegiji koji se nalaze u predloženom programu rodni studija, poput Feministička teorija, Rodna povijest, Feministička metodologija, Queer lingvistika, ipak stvaraju dojam da se (ne)izravno nastoji uvući rodnu ideologiju u obrazovni sustav Republike Hrvatske. S tim u vezi postavljamo određena pitanja.

(1) Pitanje rodne ideologije vrlo je kompleksno jer je ona sama vrlo fluidna i ima mnogo podvrsta i smjerova. Povijesno gledano, na njezino oblikovanje utjecalo je mnogo čimbenika i različite ideologije, a među njima značajnu ulogu ima i marksistički feminizam na koji se upravo oslanjaju rodni studiji koje se želi kod nas uvesti. Prema toj teoriji, ženu ne čini spol nego društveno okruženje te je žena u svojoj ulozi u obitelji zarobljena i potlačena. Stoga se s pravom nameću određene sumnje i pitanje treba li nam nakon iskustva komunističkog režima ponovno uvođenje neomarxističkih ideja u hrvatsko društvo?

(2) Dosadašnje iskustvo u drugim državama jasno pokazuje kako rodni studiji često promiču koncept rodne ideologije prema kojoj spola uopće nema. Svatko, jer je »slobodan čovjek« može samovoljno izabrati svoj spol, spolnu orijentaciju, rodni identitet i rodni izražaj. Papa Franjo je jasno istaknuo da brišući razlike između spola i

roda, zapravo se niječe njihova važnost, te poziv na nediskriminaciju zapravo skriva ideologiju koja niječe naravnu razliku i uzajamnost muškarca i žene. Različitost među ljudima, međutim, ne predstavlja diskriminaciju. Brisanje razlike između spola i roda istodobno rađa individualistički mentalitet koji ne razlikuje istinsku slobodu od shvaćanja prema kojemu svatko može činiti što ga je volja i da je sve dopušteno (usp. Franjo, *Amoris Laetitia*, br. 34). Ovakvo ideologizirano shvaćanje čovjeka zapravo nužno vodi u ideologizirano shvaćanje roda, a što za posljedicu ima otvoreno nijekanje smisla i značenja spola i spolne različitosti u oblikovanju osobnog identiteta pojedinca. Stoga se nužno treba pitati hoće li predloženi Rodni studiji promicati znanstveno istraživanje o rodu ili ideologizaciju roda i rodnih teorija.

(3) Zanimljivo je primijetiti da u vremenu kada sve veći broj zemalja Europske unije, ali i pojedine države i sveučilišta u Sjedinjenim Američkim Državama, dokidaju rodne studije, naša akademska zajednica pokušava ih uvoditi. Smatramo, stoga, da je dobro promotriti i iskustva drugih država i društava te uočiti posljedice uvođenja takvih studija. Svjedoci smo da danas sve veći broj država ne samo da ukida takve studije kao neznanstvene, već uvode i zabranu hormonske i kirurške intervencije, odnosno promjene spola prije navršene 18. godine života, ističući pritom zablude rodne ideologije te se okreću »terapiji razgovora«.

(4) Nije nevažno ni pitanje gdje će se po završetku studija zaposliti polaznici tih studija. Može se očekivati da će oni biti egzistencijalno zainteresirani za širenje rodne ideologije pa se pitamo jesu li oni potrebni hrvatskom društvu. Vrijedno je naglasiti da i zakonodavac ima pravo, čak i dužnost, ograničiti i zabraniti studijske programe na javnim sveučilištima koji nisu u skladu s uvjerenjima većine građana, ili umjesto znanstvene misije promiču ideološki aktivizam.

Poštujući vrijednost i dostojanstvo svake osobe, ne smijemo zaboraviti podsjetiti da je dužnost svake vlasti, u zakonom predviđenoj proceduri, poštivati ljudska prava, ali i onemogućiti ideološki aktivizam, isključivost i teror postavki koje niječu ne samo Božju istinu, nego i evolucijske činjenice. Teror manjine nad većinom ne smije voditi nijekanju temeljnih civilizacijskih postavki i profaniranju ljudske osobe, svodeći je na kategorije/identitete nepoznate zdravom razumu. Produbljivanje ideoloških sukoba ne pridonosi razvoju hrvatskog društva, nego rađa izvore novih zala čije će neslućene posljedice, kao golem teret, na svojim leđima nositi naraštaji koje dolaze. Promicanje ideologije u pitanje dovodi temeljne postavke opstojnosti i budućnosti naraštajâ hrvatskoga društva koji dolaze i koji imaju zadaću očuvati vlastiti identitet u vremenu za mlade zbunjajućih, neprirodnih i održivosti ljudske civilizacije protivnih tumačenja. Može se reći da je Bog stvorio slobodu, ali je grijeh našeg doba što smo tu slobodu odvojili od istine koja nas jedina čini slobodnima (usp. Iv 8,32).

Pozivamo sve odgovorne u državi i društvu da i u okviru kritične demografske slike hrvatskoga naroda promisle je li potrebno ili pogubno uvoditi rodne studije u visokoobrazovni sustav Republike Hrvatske, te o dalekosežnim posljedicama koje takvi

studiji mogu imati na odgoj djece i mladih, te općenito za daljnji razvoj općega dobra hrvatskoga društva.

U Zagrebu 10. srpnja 2024.

✠ Đuro Hranić
nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Komisije HBK-a *Iustitia et pax*

GOVOR NADBISKUPA HRANIĆA NA POČETKU KATEHETSKE LJETNE ŠKOLE – PORUKA ZA POČETAK NOVE ŠKOLSKE I KATEHETSKE GODINE

Poštovane i drage vjeroučiteljice i vjeroučitelji u srednjim školama, lijepo je školsku godinu započinjati s Vama. Dobro došli na ovu katehetsku ljetnu školu.

Svake godine, kako se ljeto približava kraju, a vrata se naših škola iznova otvaraju, vi, vjeroučiteljice i vjeroučitelji srednjih škola, kao prvi zauzimate redove ove dvorane, kako biste se izblizega pripremili za godinu koja je pred nama. Stoga, na početku Katehetske škole, na poseban način vas, ali i sve koje sam naveo u pozdravima, iskreno i od srca pozdravljam u ime svih članova Hrvatske biskupske konferencije.

Naša Katehetska škola nosi naziv: Kultura škole – Vjeronauk – Pastoral škole. Drago mi je što smijem primijetiti da se ova Katehetska škola naslanja na katehetsku poruku s početka prošle katehetske godine, naslovljenu Kuća među domovima ljudi, čiji je posljednji dio progovorio upravo o kulturi škole i potrebi pastoralna škole. Ne sumnjam da će predavanja i radionice ove Katehetske škole, ne samo nastaviti ta razmišljanja, nego ih i s različitih aspekata produbiti te ponuditi odgovore na mnoga pitanja pred kojima stojimo, a koji se odnose na novu stvarnost pastoralna škole, još uvijek nedovoljno proučenu na našem pastoralnom i katehetskom, ali i odgojno-obrazovnom području. Dopustite mi u tom smislu samo nekoliko kratkih razmišljanja.

Kultura škole. Kultura je, naravno, sveobuhvatan pojam – kako nas u svojoj uvodnoj riječi za ovu Školu, a koja se nalazi u našoj pratećoj knjižici – podsjeća s. Thea Filipović. Toj je kulturi povijest temelj, ne istodobno i nužno norma. Kultura je izraz i lice sadašnjega načina života, ne samo mladih, nego i svih nas, a u sadašnjoj se kulturi života mogu već nazrijeti i crte lica budućnosti kulture koja će oblikovati živote nadolazećih generacija. Uzimajući u obzir odnos kulture svijeta i škole, često se može steći dojam da je kultura ta, koja na određeni način nameće i usmjerava djelovanje škole, koja onda učenike, među ostalim zadaćama, želi pripremiti za život u okviru kulture koju nosi budućnost. Kako bi bilo kad bismo danas, odnos kulture i škole samo nakratko postavili drukčije? A zbog toga postoje ovakvi skupovi i oblici trajne formacije! Kako bi bilo kad se odgoj i obrazovanje ne bi mjerilo standardima kulture, nego kad bi se kultura mjerila i vrednovala prema standardima i kriterijima odgoja i obrazovanja? Upravo u tom pitanju, čini mi se, leže odgovori na pitanja što

je zapravo škola: Je li ona samo recipijent izvanjskih kulturoloških i drugih vrijednosnih nazora, ili je ona stvarateljica vrijednosnoga sustava; mjesto izbora kvalitetnih sadržaja, znanja i spoznaja prošlosti i suvremenosti; mjesto dodira s umjetnošću i kulturnom baštinom; i mnogo toga drugoga?

Zanimljivo je u tom kontekstu čitati i poruku pape Franje o ulozi književnosti u formaciji ne samo svećenika, nego i drugih crkvenih djelatnika, a koju je objavio u srpnju ove godine. Dok on priželjkuje ponovno proučavanje starih, ali i novih pisaca, u čijim se riječima može naučiti slušati drugoga, ali i stalno propitkivati vlastiti život i put čovječanstva, u naše vrijeme, mnogi učitelji pa i didaktičari, na žalost, teško preko usana preporučuju djela starih i za povijest naše kulture veoma važnih hrvatskih pisaca i velikana duha. To načelno signalizira, kako je ustvrdio austrijski filozof, esejist i kulturni radnik Konrad Paul Liessmann, ne samo pokleknuće sustava odgoja i obrazovanja pred sve manjim interesom učenika za čitanje, nego i reže korijene kulture na kojoj bi mladi trebali biti odgajani i odrastati, a time sustav sabotira i razvoj postojeće kulture, utemeljene na prošlosti. Toliko, samo kao primjer.

Vjeronauk u školi. Da je Vjeronauk u školi već etablirani predmet u našem sustavu, neupitna je činjenica. Da uvijek iznova pokazuje svoju otvorenost prema drugom i drukčijem, prema različitim aspektima kulture življenja, pokazuje i Kurikul za vjeronauk u osnovnim školama i gimnazijama iz 2019. godine. Upravo je stoga on daleko više ishodovnoga karaktera, utemeljen i podržan artikulacijom dugoročnih ciljeva, pri čemu iz vida ne gubi potrebne i nužne sadržaje koji moraju biti artikulirani u nastavi Vjeronauka. To, naravno, od vjeroučitelja iziskuje veliku kreativnost i stvaralačku moć. Ove su Katehetske škole namijenjene upravo tome, kako bismo uvijek iznova pronalazili novi govor o starim, uvijek vrijednim i trajnim sadržajima. Istražujući procese učenja, i mi postajemo svjesni da smisao učenja i poučavanja nije u tome da se sve što se poučava i zapamti! Sjećanje nije ploča na koju se sve može snimiti te, po potrebi, jednom naučeno samo iznova „izvući“ iz memorije. Učenici imaju pravo i nešto zaboraviti. Zaborav i sjećanje je uvijek međusobno povezana igra obrazovanja. Ipak, učiti samo ono što bi eventualno učeniku moglo zatrebati u budućnosti, premalo je. Vjeronauk pridonosi upravo onome što kultura škole: više znati i drukčije djelovati od samo nužnoga za budućnost.

Pastoral škole. I upravo u tome vidim snagu neotkrivenoga prostora, koji nam se nudi u pojmu pastoral škole. Zašto? Čini mi se da je upravo to mjesto na kojemu se – kao rijetko kada – može ostvarivati ne samo odgoj i obrazovanje za različite kompetencije, nego za samosvijest naših učenika: po pitanju vjere i njezinoga značenja za svakodnevno iskustvo života učenika, društva, a time i kulture škole, te kulture općenito. Koliko god je škola, a na poseban način nastava, izvor kreativnosti, ipak je ona – u didaktičkom smislu – uvjetovana i različitim principima.

Pastoral škole, koji će ići izravno prema srcu učeniku, ne zaboravljajući pri tom njegov um, njegove emocije, volju i čine, je mjesto u kojemu vjeroučitelj može pronala-

ziti nove prostore djelovanja, čime će i vjeronauk postati još važnijim aspektom života i kulture škole, ali će i Crkva na taj način više postajati dijelom života učenika. Upravo onako, kako to Crkva i jest: kuća među domovima ljudi, pri čemu je škola – kao cjelodnevni projekt – već uistinu postala u mnogočemu i dom našim učenicima!

Drage vjeroučiteljice i vjeroučitelji! Želim vam dobar, uspješan i blagoslovljen početak nove školske godine koju na svoj način započinjemo ovom Katehetskom školom. Da bi mogao biti takav, potrebno je na ovom mjestu spomenuti i zahvaliti onima, koji će nam omogućiti takav početak. Riječi zahvale upućujem najprije Nacionalnom katehetskom uredu i Agenciji za odgoj i obrazovanje. Iskrena hvala voditeljici Povjerenstva Katehetske škole, prof. dr. s. Thei Ani Filipović, za sav trud oko strukture i ideja za sadržajni koncept Škole, dr. sc. Gordani Barudžija za svesrdnu pomoć oko pedagoških radionica, te Aniti Vranić, tajnici NKU HBK, za svu organizacijsku, ali i drugu podršku ovoj Katehetskoj školi! Od srca hvala djelatnicima Nadbiskupijskog pastoralnog instituta, na čelu s preč. gospodinom mr. Ivanom Lukićem. Izraze zahvalnosti upućujem također mons. Zlatku Korenu, koji nam je omogućio da sutra ujutro u 8 sati možemo slaviti svetu misu u bogoslužnom prostoru ovdje na Kaptolu. Konačno hvala našim predavačima i voditeljima radionica. Uz iskreno hvala, želimo im i mnogo uspjeha u njihovim daljnjim nastojanjima.

A svima vama, drage vjeroučiteljice i vjeroučitelji, neka ovi dani, kao i godina koja je pred nama, budu blagoslovljeni u privatnom, obiteljskom i profesionalnom životu!

Bog Vas blagoslovio i hvala Vam na pozornosti!

✠ Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju

➤ **IZVJEŠTAJI:**

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG ZASJEDANJA HBK-A

– **Zagreb, 6. lipnja 2024.** –

Izvanredno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije (HBK) održano je u četvrtak, 6. lipnja 2024., u sjedištu HBK-a u Zagrebu.

Pozdravljajući na početku nazočne predsjednik HBK-a zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša osvrnuo se na aktualni sinodalni proces u Crkvi koji se ogleda u spremnosti da se čuje glas Duha koji u Crkvi pokreće različite oblike karizmi i služenja. Sukladnosti, a osobito otvorena pitanja i prijedlozi koje donosi Sažeto izvješće prvog zasjedanja Sinode svjedoče da proces razlučivanja u mnogim važnim segmentima života Crkve još uvijek nije dovršen, rekao je nadbiskup Dražen te primijetio kako bi bilo nepravedno ustvrditi da Biskupska sinoda donosi nešto radikalno novoga. Istaknuo je kako svaki biskup u sinodskoj auli predstavlja svoju Crkvu, narod Božji koji mu je

povjeren, te je vjerno vršenje njegove redovite službe prema nauku i smjernicama Drugog vatikanskog sabora, najveće jamstvo i najučinkovitije sredstvo provedbe načela sinodalnosti. Podsjetio je kako se trenutno nalazimo između dvije etape Sinode o sinodalnosti nastavljajući sinodalni hod traženjem, na poziv pape Franje, načina kako naša Crkva može biti sinodalna u poslanju, poštujući biblijsku Objavu, povijesnu Tradiciju i Crkveno učiteljstvo. Upoznao je zatim biskupe s načinom kako je pripremljen *Sažetak Hrvatske biskupske konferencije za Sinodu o sinodalnosti 2021.-2024.* koji je poslan mjerodavnom dikasteriju te će uskoro biti i objavljen na mrežnoj stranici Hrvatske biskupske konferencije.

U radnom dijelu zasjedanja predstavljena je Deklaracija Dikasterija za nauk vjere *Dignitas infinita* o ljudskom dostojanstvu. Istaknuto je kako se radi o dokumentu koji predstavlja nastavak i aktualizaciju crkveno-učiteljske brige o ljudskom dostojanstvu te upozorava na neke suvremene ozbiljne povrede ljudskog dostojanstva koje često ističe i papa Franjo: siromaštvo i nepravedna raspodjela dobara, rat, patnje migranata i trgovanje ljudima, seksualno zlostavljanje, nasilje nad ženama, pobačaj, surrogat-majčinstvo, eutanazija i potpomognuto samoubojstvo, odbacivanje osoba s invaliditetom, rodna teorija, promjena spola, digitalno nasilje. Deklaracija uz to jasno pokazuje da očuvanje ljudskog dostojanstva uključuje i poštivanje odgovarajućih granica, koje su čovjeku kao Božjemu stvorenju zadane, ne da bi zbog toga bio nečim uskraćen, nego da bi sebe razvijao sukladno Božjemu pozivu i duhovnoj svrsi svojega života.

Na zasjedanju su biskupi izrazili suglasnost da Hrvatsko biblijsko društvo kao svoje izdanje objavi studijski ekumenski prijevod Svetoga pisma na hrvatski govorni jezik na čijem su prijevodu radili katolički i bibličari drugih kršćanskih denominacija.

Biskupi su zajednički promišljali i o prijedlogu preustroja ureda i ustanova Hrvatske biskupske konferencije sukladno novom uređenju Rimske kurije prema Apostolskoj konstituciji *Praedicate evangelium*. Preustrojem se želi ostvariti veća povezanost i učinkovitost pojedinih tijela HBK-a kao i njihova komunikacija s nadležnim Dikasterijima Svete Stolice. Prijedlog je upućen na daljnju doradu te će o njemu biti govora na idućim zasjedanjima.

Nastupi crkvenih osoba u medijima te poboljšanje komunikacije i javnog predstavljanja crkvenih stavova i aktivnosti bila je jedna od tema kojoj su biskupi posvetili posebnu pozornost. Naglašena je potreba snažnije edukacije na području komunikacijskih i prezentacijskih vještina, kao i medijske pismenosti budućih svećenika i Bogu posvećenih osoba kao i vjernika laika te izrada smjernica za nastupe i sudjelovanje u medijima. U tome smislu dani su poticaji za osmišljavanje programa edukacije kao i afirmiranje stručnjaka koji će moći kompetentno nastupati u medijima kad su u pitanju pojedine teme iz crkvenoga područja.

Između ostaloga biskupi su upoznati s pojedinostima susreta pape Franje s Hrvatskom nogometnom reprezentacijom u Vatikanu, u srijedu, 5. lipnja 2024., kojemu je nazočio i član HBK-a pomoćni zagrebački biskup Ivan Šaško.

Na zasjedanju je mr. sc. Zvonimir Ancić imenovan za v.d. ravnatelja Hrvatske katoličke mreže. Na kraju zasjedanja predsjednik HBK-a zahvalio je dosadašnjem požeškom biskupu Antunu Škvorčeviću na sudjelovanju u radu Konferencije u kojoj je obnašao brojne odgovorne službe napose na području ekumenizma i katoličkog odgoja i obrazovanja.

**PRIOPĆENJE SA SJEDNICE ODBORA HBK-A
ZA BRAČNA I OBITELJSKA SAVJETOVALIŠTA
I SASTANKA POVJERENIKA ZA OBITELJSKI PASTORAL**

– Zagreb, 10. lipnja 2024. –

Pod predsjedanjem dubrovačkog biskupa mons. Roka Glasnovića, predsjednika Odbora HBK-a za bračna i obiteljska savjetovališta, u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu u ponedjeljak 10. lipnja 2024. održana je sjednica toga Odbora, a u utorak 11. lipnja 2024. održan je i sastanak nad/biskupijskih povjerenika za pastoral braka i obitelji.

Članovi Odbora su razmotrili aktualnu situaciju crkvenih bračnih i obiteljskih savjetovališta u Republici Hrvatskoj polazeći od činjenice da su djelatnici savjetovališta pod sve većim pritiskom korisnika (pojedinaца, supružnika, obitelji i dr.) koji traže pomoć u nošenju sa sve brojnijim i težim problemima i krizama s kojima se suočavaju. Zaključeno je kako bi, uz pomoć ciljanih upitnika, valjalo preciznije utvrditi stanje u postojećim savjetovalištim a iz perspektive i djelatnika i korisnika, temeljem čega će onda biti lakše planirati buduće djelovanje. Predstavljeni su i neki uspješno provedeni pilot-projekti poput projekta osnaživanja udomiteljstva, prevencije nasilja u obiteljima kao i problema koji nastaju uslijed pretjeranog korištenja mobitela među djecom i mladima.

Povjerenici su pak, raspravljali o mogućnostima i načinima poticanja obitelji na molitvu u pripravi za Jubilej 2025., kao i o daljnjim koracima unapređenja pripreve za bračni život u skladu s aktualnim smjernicama s osobitim naglaskom na potrebu formacije pastoralnih djelatnika te suradnje s pastoralom mladih i studenata. Posebna pozornost pridana je pastoralu samaca odnosno neoženjenih i neudanih uviđajući kako ta sve brojnija skupina (35,3% neoženjenih muškaraca i 24,7% neudanih žena prema podacima Popisa 2021.), koju se nerijetko marginalizira, zapravo već daje velik doprinos vjerničkoj i društvenoj zajednici. S druge strane, ukazano je da samci predstavljaju i neprepoznati potencijal koji uključuje pastoralne pa i demografske aspekte. Povjerenici su na tom tragu upoznati s nekim pozitivnim primjerima, poput Katoličke udruge »Prilika za susret«, zaključivši kako bi ta hvalevrijedna nastojanja valjalo prepoznati i poduprijeti u širem crkvenom kontekstu.

Također, zaključeno je kako bi osnivanje zajednica obitelji u župama trebalo sve više isticati kao pastoralni prioritet u narednom razdoblju.

Broj: 351/2024.

Krk, 10. rujna 2024.

**SJEDNICA ZBORA SAVJETNIKA I PREZBITERSKOG VIJEĆA
- 18. rujna 2024. -**

Ovime sazivam sjednicu Zbora savjetnika i Prezbiterskog vijeća Krčke biskupije za srijedu **18. rujna 2024. u 9.30 sati** u Biskupskom dvoru u Krku.

Dnevni red sjednice:

1. Molitva i pozdrav
2. Prijedlozi i sugestije za pastoralne aktivnosti u Svetoj godini 2025.
3. Biskupijsko hodočašće u Rim, listopad 2025.
4. Razno

✠ Ivica, biskup

Broj: 352/2024.

Krk, 10. rujna 2024.

**SASTANAK PREDSTOJNIKA I POVJERENIKA UREDA
- 18. rujna 2024. -**

Ovime sazivam sastanak svih predstojnika i povjerenika u Krčkoj biskupiji za srijedu **18. rujna 2024. u 15.30 sati** u Biskupskom dvoru u Krku.

Dnevni red sjednice:

1. Molitva i pozdrav
2. Prijedlozi i sugestije za pastoralne aktivnosti u Svetoj godini 2025.
3. Biskupijsko hodočašće u Rim, listopad 2025.
4. Razno

✠ Ivica, biskup

Broj: 357/2024.

Krk, 12. rujna 2024.

TEOLOŠKO-PASTORALNI SEMINAR RIJEČKE METROPOLIJE**- Rijeka, 25. rujna 2024. -**

Iz Riječkog metropolitanskog instituta dobili smo obavijest da se ovogodišnji Teološko – pastoralni seminar održava u srijedu 25. rujna u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci. Pozivamo sve svećenike, redovnike, redovnice, vjeroučitelje i pastoralne suradnike da sudjeluju na ovom seminaru. Prijaviti se možete na telefon ili e-mail Biskupskog ordinarijata u Krku do petka 20. rujna o.g.

Detaljniji program i temu susreta javit ćemo naknadno.

✠ Ivica, biskup

Broj: 358/2024.

Krk, 12. rujna 2024.

BISKUPIJSKO HODOČAŠĆE NA TRSAT**- 13. listopada 2024. -**

Naše biskupijsko hodočašće Majci Božjoj Trsatskoj ove će se godine održati u nedjelju 13. listopada. Misno slavlje započet će u 11 sati, a prethodit će mu molitva svete krunice u 10.15 sati koju će predmoliti članice Apostolata za duhovno majčinstvo žena.

Pjevanje na svetoj misi animirat će udruženi zborovi s otoka Raba. Lik Gospe Trsatske u procesiji nosit će župljani Krasa koji ove godine slave 100. obljetnicu osnutka župe. Misna čitanja čitat će vjernici otoka Raba. Vjernici župe Mali Lošinj predmolit će molitvene zazive sveopće molitve.

Pozivam da se našim bogoslovima i franjevačkim novacima pridruže ministranti naših župa, a župnici čiji će ministranti doći na Trsat, neka se jave ceremonijaru Josipu Karabaiću.

Svećenici pojedinih otoka, na čelu s dekanima, organizirat će prijevoz vjernika. Potičem vas da animirate svoje vjernike da sudjeluju na ovome hodočašću.

Pozivam svećenike da se u što većem broju, uz trsatsku braću franjevce, daju na raspolaganje za ispovijed naših hodočasnika.

✠ Ivica, biskup

PLENARNI SVEĆENIČKI SASTANAK**– Krak, 16. listopada 2024. –**

Ovogodišnji jesenski plenarni svećenički sastanak održat će se u srijedu 16. listopada, u Biskupskom dvoru u Kraku.

Pozivam sve svećenike, redovnike s boravištem na području biskupije te naše bogoslove, s dozvolom mjerodavnih poglavara, na sudjelovanje.

DNEVNI RED

09.30 sati: u katedrali pokorničko bogoslužje sa svetom ispovijedi. Za vrijeme ispovijedi bit će izloženo Presveto sa zajedničkim zaključkom klanjanja;

10.30 sati: odmor uz osvježenje;

10.45 sati: doc. dr. sc. Odilon Singbo, profesor na Hrvatskom katoličkom sveučilištu, održat će predavanje na temu *Umjetna inteligencija: ostvarenje transhumanizma?*

11.45 sati: rasprava;

12.30 sati: izvještaji povjerenikâ i obavijesti;

13.30 sati: ručak i završetak sastanka.

✠ Ivica, biskup

TEČAJEVI PRIPRAVE ZA BRAK

Tečaj pripreve za brak **za područje otoka Krka** održat će se od 21. do 25. listopada o.g., u dvorani Biskupije, od 18.30 do 20.30 sati. Prijavnicu za tečaj kandidati trebaju preuzeti na stranici biskupijakrk.hr i ispunjenu poslati na e-mail Ureda za obitelj: ured.obitelj@ri.t-com.hr

Za područje otoka Raba tečaj će se održati 29. rujna do 3. listopada o.g. u vjeronaučnoj dvorani s početkom u 19 sati.

Tečaj pripreve za brak **za područje otoka Lošinja** održat će se od 21. do 26. listopada 2024. u velikoj vjeronaučnoj dvorani pastoralnog centra s početkom u 19 sati

U Novalji, Tečaj pripreve za brak bit će od 30. rujna do 4. listopada o.g. u Pastoralnom centru, s početkom u 19 sati.

Neka župnici o Tečaju obavijeste sve zaručnike i mlađe bračne parove te ih potaknu na sudjelovanje. Na Tečaju mogu sudjelovati ne samo oni zaručnici koji se namjera-

vaju vjenčati tijekom sljedećih mjeseci nego i oni koji to planiraju učiniti kasnije; da-
pače i oni mlađi bračni parovi koji to nisu mogli učiniti prije ženidbe. Dobro je ne-
prestanto podsjećati mlade na potrebu dobre i pravovremene pripreve na sakra-
ment ženidbe.

✠ Ivica, biskup

Broj: 361/2024.

Krk, 12. rujna 2024.

PERMANENTNA FORMACIJA MLADIH SVEĆENIKA

– Lovran, 11. - 13. studenog 2024. –

Metropolitanski institut u Rijeci javio nam je da će se permanentna formacija mlađih
svećenika do 10 godina službe održati od 11. do 13. studenog 2024. (od ponedjeljka
do srijede) u *Domus Laurana* u Lovranu. Detaljnije informacije o temi i programu
susreta primit ćete naknadno. Program će započeti prvoga dana izjutra i završiti
treći dan s ručkom.

Pozivam svećenike na koje se to odnosi da neizostavno sudjeluju na cjelokupnom
programu.

Već sada dajemo na znanje kako je proljetna formacija mlađih svećenika predviđena
za termin od 5. do 7. svibnja 2025.

✠ Ivica, biskup

Broj: 362/2024.

Krk, 12. rujna 2024.

KATEKUMENAT

Odrasli kandidati za primanje sakramenata kršćanske inicijacije pripremaju se zaje-
dnički na pojedinim područjima naše biskupije: **u Krku** za otok Krk, **u Malom Loši-
nju** za Lošinjski dekanat, **u Cresu** za Creski dekanat te **u Rabu** za otok Rab. Zainte-
resirani se javljaju svojim župnicima koji, u razgovoru s njima, trebaju ustanoviti i-
maju li te osobe potrebne preduvjete za primanje sakramenata te ih zatim prijav-
ljuju u dekanatsko središte.

Priprava kandidata započinje u listopadu, održava se barem jedanput tjedno i ne-
prekidno traje do Vazmenog bdijenja ili Duhova.

U Krku ovogodišnji katekumenat započinje 30. rujna u 20 sati, u dvorani župnog
stana.

Sve odredbe i upute o odvijanju katekumenata mogu se pronaći u *Službenom vjes-
niku Biskupije Krk*, 4/2011., str. 156.

✠ Ivica, biskup

NAŠI SVEĆENIČKI KANDIDATI

Svećenički kandidati Krčke biskupije u akademskoj godini 2024./2025. su sljedeći:

Marko Mikić (V. godina)

Matej Šiškić (IV. godina)

Amadej Anić (II. godina)

Marko Sušac (I. godina)

✠ Ivica, biskup

IZ POVJERENSTAVA / APOSTOLATA**➤ IZ POVJERENSTVA ZA DUHOVNA ZVANJA**

Broj: 1/2024.

Krak, 6. rujna 2024.

BISKUPIJSKI SUSRET MINISTRANATA

– Krak, Oaza Kraljice mira, 21. rujna 2024. –

U organizaciji Povjerenstva za pastoral duhovnih zvanja Biskupijski susret ministranata održat će se u Kraku (u Oazi Kraljice mira) u subotu 21. rujna o.g.

Susret započinje u 09.30 sati okupljanjem ministranata u Oazi Kraljice mira, nakon čega će uslijediti program koji se sastoji od kateheza, međusobnog upoznavanja, igara, druženja i molitve. Svetu misu u 12 sati predslavit će otac biskup Ivica Petanjak. Nakon mise slijedi ručak i sportski program. Molimo da obavijestite ministrante da sa sobom ponesu sportsku opremu. Završetak programa predviđa se oko 16 sati.

Za one koji dolaze s otoka Cresa, Lošinja i Raba, predviđen je prijevoz na Valbiski koji će ih odvesti do Oaze te kasnije vratiti natrag.

Bilo bi lijepo da župnici (ili kapelani) dođu zajedno sa svojim ministrantima te, ukoliko im to dozvoljavaju pastoralne obveze, sudjeluju na susretu.

Prijave za ovaj susret primaju se do srijede 18. rujna na e-mail adresu: anton.budinic@gmail.com ili na mob: 098-1766831. Za eventualna pitanja i nejasnoće stojim vam na raspolaganju.

Anton Budinić, povjerenik

➤ IZ POVJERENSTVA ZA MLADE**BISKUPIJSKO HODOČAŠĆE MLADIH »CAMINO – KRK«****– 28. rujna 2024. –**

U subotu 28. rujna održat će se hodočašće za mlade naše biskupije »Camino – Krk«. Trasa će biti od Malinske do Omišlja.

Kreće se oko 8 sati od kapele Sv. Nikole koja se nalazi u centru Malinske. Pješačit ćemo družeći se i moleći četiri sata te ćemo oko podne u župnoj crkvi u Omišlju slaviti sv. misu. Nakon toga bit će organiziran ručak.

Sudjelovati mogu mladi od prvog razreda srednje škole pa nadalje. Za mlade koji dolaze sa drugih otoka neka župnici organiziraju prijevoz. Župa Dubašnica će organizirati smještaj ukoliko neki žele doći dan ranije. Ovaj susret može biti dobra prilika za upoznavanje i povezivanje mladih.

Susret oglasite u nedjeljnim obavijestima/listićima i na način koji smatrate primjerenim. Rok za prijave mladih je 23. rujna. U slučaju lošeg vremena susret se otkazuje.

Vlč. Marin Hendrih, povjerenik

➤ APOSTOLAT ZA DUHOVNO MAJČINSTVO**PRVI DAN MARICE STANKOVIĆ U KRKU****– 19. listopada 2024. –****»Kako biti kršćanka danas?«**

Umjesto uobičajenog organiziranog hodočašća u Zagreb o smrtnom danu Marice Stanković, ove će se godine za cijelu Biskupiju, u dogovoru s o. Biskupom, organizirati Prvi dan Marice Stanković u Krku i to u subotu, 19. listopada 2024.

Početak je predviđen u 9.30 sati, u dvorani Biskupije, nizom svjedočanstava žena iz različitih krajeva naše Biskupije, ali i šire, koja bi sva zajedno trebala odgovarati na isto pitanje: *Kako biti kršćanka danas?*

Sv. misu će u 12 sati u Katedrali predvoditi o. biskup Ivica u koncelebraciji s prisutnim svećenicima. Oko 13 sati bi bio zajednički ručak.

Oko 14.30 započeo bi drugi dio programa do završetka, oko 16.30 sati.

Zbog organizacijskih razloga potrebno je prijaviti se do 6. listopada, a po potrebi i kasnije. Prijave se primaju na telefon župnog ureda u Krku (051/221-341) radnim danom od 9 do 14 sati, e-mailom na adresu zupa.krk@post.t-com.hr

Pozvane su sve djevojke i žene, bez obzira na životnu dob i jesu li se do sada susrele s likom Marice Stanković i Apostolatom za duhovno majčinstvo žena Krčke biskupije.

Mole se župnici da o ovome pravovremeno obavijeste svoje župljanke, a i sami su srdačno pozvani na ovaj susret.

Mirjana Žužić

IZ CARITASA BISKUPIJE KRK

➤ NAJAVE:

PROJEKT »72 SATA BEZ KOMPROMISA«

Ovo je nacionalni volonterski projekt koji se ove godine održava od 17. do 20. listopada u 20-tak gradova u Hrvatskoj pod sloganom *mreža ljubavi*. Organizaciju projekta na otoku Krku vodi Biskupijski Caritas na čelu s nekolicinom mladih volontera, a sudjelovati u projektu mogu mladi od 15 do 35 godina. Bit projekta je u tome da veliki broj mladih istovremeno volontira na različitim mjestima. Volonterske akcije mogu biti radnog, ekološkog i socijalnog karaktera, a ono što ovaj projekt čini drugačijim od drugih je to što pri prijavi budući mladi volonteri ne mogu odabrati akciju na kojoj će sudjelovati nego beskompromisno daruju svoje vrijeme, vještine i talente za potrebe u svojoj zajednici. Volonterske akcije provode se u različitim ustanovama i udrugama na otoku Krku, čime se općenito potiče društvo na aktivnije sudjelovanje i promociju volonterstva kao poželjne aktivnosti. Uz očiti cilj promocije volonterstva jednako su važni i ostali ciljevi projekta, a to su pomoć ljudima u potrebi (solidarnost) i osvještavanje dostojanstva svakog čovjeka, potaknuti mlade na proaktivnost i prepoznavanje potreba društva, podizanje svijesti o brizi za okoliš/prirodu i poticanje mladih na aktivno življenje vjere.

Projekt počinje u četvrtak 17. listopada sa svetom misom u katedrali koju predvodi biskup Ivica Petanjak nakon čega slijedi podjela majica i akcija. Volonterske akcije održavaju se u petak i subotu po otoku Krku, a projekt se zaključuje u nedjelju svetom misom u katedrali. U subotu nakon akcija biti će zajednički ručak za sve volontere u Oazi Kraljice mira u Župi Krk.

Više informacija o projektu može se pronaći na instagram profilu [@72sata.krk](https://www.instagram.com/72sata.krk).

AKCIJA »PLAMEN ZA DVOSTRUKO DOBRO«

U organizaciji Biskupijskog Caritasa i ove godine uoči svetkovine Svih svetih provodi se akcija »Plamen za dvostruko dobro«. Dvostruko je to dobro, jer uz brigu za naše umrle činimo djelo milosrđa i za one žive. U 40-tak župa naše biskupije župljani i maju mogućnost nabaviti lampione za grobove svojih dragih pokojnika i time pomoći onima u potrebi. Sav prihod od lampiona namijenjen je za najpotrebitije u našoj biskupiji.

Prigodni crveni lampioni oblikom srca označeni amblemom Caritasa mogu se nabaviti po cijeni od 2 eura. Biskupijska knjižara Sveti Kvirin lampione ima u ponudi tijekom cijele godine. Početkom listopada lampioni će biti distribuirani po župama. Neka plamen ljubavi ovom svijećom i ove godine gori na grobovima naših najmilijih i u domovima potrebitih koji nas okružuju.

SUSRET VODITELJA ŽUPNIH CARITASA

Uoči Nedjelje Caritasa, početkom prosinca, redovito se održava susret voditelja svih župnih Caritasa s područja biskupije i djelatnika Biskupijskog Caritasa. Biskupijski Caritas pruža trajnu potporu djelovanju župnih Caritasa, a jedan od njegovih ciljeva djelovanja je organizirano karitativno djelovanje u župama biskupije, te kako bi ostvario te ciljeve organizira tijekom godine više susreta od kojih je ovaj recimo operativni, jedan od njih.

Voditelji župnih Caritasa imaju priliku upoznati se s izvješćem o djelovanju Biskupijskog Caritasa, te upoznati djelovanja, aktivnosti i rad ostalih župnih Caritasa. Razgovara se o aktualnim temama, izazovima na koje nailaze, njihovim rješenjima te planovima za godinu koja predstoji. Svi voditelji biti će na vrijeme obaviješteni o terminu održavanja sastanka.

AKCIJA »NEDJELJA CARITASA«

Prema odluci HBK treća nedjelja Došašća u Hrvatskoj je određena Nedjeljom Caritasa. Cilj Nedjelje Caritasa je senzibilizirati javnost na prikupljanje sredstava kako bi se tijekom cijele godine moglo preko Caritasa pomagati najpotrebnijima. U našoj se biskupiji tih dana prikuplja kolekta koja ide za Caritas i to 45% župnom Caritasu, 45% Biskupijskom Caritasu i 10% Hrvatskom Caritasu. Župe dio za Biskupijski i Nacionalni Caritas, tj. 55% prikupljenoga uplaćuju Biskupijskome ordinarijatu.

*Robert Brozić, koordinator projekata
Caritasa Biskupije Krk*

➤ **IZVJEŠTAJI:**

PROJEKT LJETOVANJA U DOMU EMAUS

Caritasa Biskupije Krk, u duhu svoje misije brige za najranjivije – djecu i radi očuvanja njihovog mentalnog zdravlja, od lipnja do rujna o. g. uspješno je proveo projekt ljetovanja djece s pratnjom u kući za odmor Dom Emaus koja se nalazi u Martinšćici na otoku Cresu.

I ove se godine nastavila suradnja s nacionalnim Caritasom Spes Ukrajina te je tako organiziran dolazak 6 grupa djece s pratnjom s područja Ukrajine. Također kroz projekt je prošla i grupa štíćenika iz kuće za zbrinjavanje djece i odraslih osoba s tjelesnim i mentalnim oštećenjem „Bl. Alojzije Stepinac“ koju vodi Caritas Zagrebačke nadbiskupije, zatim jedna obitelj s devetero djece te na kraju projekta grupa dugogodišnjih volonterki s područja Županje. Veći broj djece bio je bez odgovarajuće roditeljske skrbi za koju skrbe redovnici i redovnice, udomiteljske obitelji te Caritasove ustanove.

Projekt je živio konstantno preko 3 mjeseca te je kroz kuću prošlo 165 osoba od čega 120 djece koji su ostvarili ukupno preko 1.700 noćenja. Uz smještaj grupama su organizirani i obroci, namirnice kao i neki zabavni sadržaji kao što je aquapark i dr. Veliku podršku za veći dio troškova projekta pružio je Hrvatski Caritas dok je nekoliko firmi podržalo projekt besplatnim korištenjem njihovih usluga.

Zahvaljujemo svim volonterima koji su pomagali tijekom projekta u pripremi i održavanju kuće, osobito gđi Ana-Mariji Brozić koja je tijekom cijelog projekta bila od pomoći, kao i partnerima te donatorima: Hrvatski Caritas, Hrvatske autoceste d.o.o., Jadrolinija, Aquapark Čikat, Kamp Slatina i aquapark, Koestlin d.d., Gostionica Marena, OPG Oil House, Cresanka d.d., Jadranka trgovina d.o.o., župljani župe Martinšćica sa župnikom fra. Tomislavom Kerom.

PROJEKT »PRIJATELJI S MORA«

Tijekom ljetnih mjeseci Caritas Biskupije Krk realizirao je 6. sezonu projekta »Prijatelji s mora« kojim se omogućilo 12 obiteljima slabijeg imovinskog stanja s područja kontinentalne Hrvatske besplatan boravak nekoliko dana na moru. Ove obitelji primili su donatori smještaja na području Biskupije Krk i to u mjestima Krk, Punat, Šilo, Mali Lošinj, Palit, Supetarska Draga i Novalja.

Projekt se provodio u suradnji s mrežom kontinentalnih Caritasa koji su dali preporuke za obitelji i to Caritasima Sisačke Biskupije, Đakovačko-osječke nadbiskupije te Zagrebačke nadbiskupije. Projekt je obuhvatio 12 obitelji, 52 osobe, od toga 31 dijete koji su ostvarili ukupno 321 noćenje. Uz donatore smještaja u projektu je sudjelovalo 10 donatora usluga koji su ponudili obiteljima izlete brodom, obroke u resto-

ranu, vožnju polupodmornicom i dr. Također je 7 donatora novčano podržalo projekt pokrivanjem putnih troškova dolaska obitelji čime je pružena pomoć u iznosu od 1.257 eura. Procijenjena vrijednost donacija smještaja i usluga iznosi preko 9.000 eura. Primjećuje se kako su postali financijski zahtjevni obiteljski odlasci na more, a nekima ostaju samo neostvareni san. Caritas je posrednik u ovom projektu i iskreno zahvaljuje svima koji su sudjelovali u projektu i doprinijeli stvaranju novih prijateljs-tava i lijepih uspomena za život.

*Robert Brozić, koordinator projekata
Caritasa Biskupije Krk*

DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI

KRONIKA BISKUPA IVICE PETANJKA

Krčki biskup mons. Ivica Petanjak, OFM Cap. je:

Svibanj

- 23. u Krku primio redovničke pripravnice raznih redovničkih družbi prigodom njihovog studijsko-rekreativnog dana za početnu redovničku formaciju te predslavio svetu misu;
- 25. u Banjolu propovijedao na mladoj misi vlč. Zorana Maričevića;
- 30. u katedrali predvodio svečano misno slavlje i procesiju o svetkovini Tijelova.

Lipanj

- 1. u Švicarskoj slavio sakramente svete potvrde u HKM Bern i HKM Basel;
- 2. u Langhentalu, Švicarska, slavio svetu misu s hrvatskom zajednicom;
- 4. u Krku sudjelovao na svečanom misnom slavlju o svetkovini svetog Kvirina, zaštitnika Biskupije;
- 5. u Zagrebu sudjelovao na susretu biskupa HBK s provincijalima te na susretu s provincijalkama;
- 6. u Zagrebu sudjelovao na izvanrednom zasjedanju biskupa HBK;
- 7. o svetkovini Presvetog Srca Isusovog sudjelovao u Krku na susretu svećenika i redovnika otoka Krka te predvodio svetu misu;
 - u Požegi sudjelovao na svečanoj akademiji uoči biskupskog ređenja novog biskupa požeškog mons. Ive Martinovića;
- 08. u Požegi sudjelovao na biskupskom ređenju mons. Ive Martinovića;
- 11. – 12. obavio pastoralnu vizitaciju župama Nerezine, Sveti Jakov i Punta Križa;
- 13. u Krasu predvodio misno slavlje o svetkovini sv. Antuna Padovanskog, zaštitnika župe i o stogodišnjici uspostave župe Kras;

14. u Rijeci sudjelovao na sastanku biskupa Riječke metropolije te sudjelovao na Prvoj večernjoj od svetkovine sv. Vida;
15. u Rijeci sudjelovao na misnom slavlju o svetkovini sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije;
16. slavio sakramente svete potvrde u župama Nerezine i Sveti Jakov;
18. u Krku posjetio časne sestre benediktinke;
26. u Rešetarima sudjelovao na susretu biskupa i svećenika svoje generacije;
29. – 30. kao domaćin organizirao i sudjelovao na susretu hrvatskih misionara i misionarki, predsjednika Vijeća za misije HBK, predsjednika Papinskih misijskih djela u RH i BiH te biskupijskih povjerenika za misije.

Srpanj

- 1.–3. kao domaćin organizirao susret hrvatskih misionara i misionarki, predsjednika Vijeća za misije HBK, predsjednika Papinskih misijskih djela u RH i BiH te biskupijskih povjerenika za misije;
3. u Puli sudjelovao na proslavi svetkovine sv. Tome apostola, zaštitnika Pulske biskupije;
4. u Zagrebu sudjelovao na zasjedanju Stalnog vijeća HBK;
7. – 8. u Rijeci održao duhovnu obnovu sestrama Družbe Presvetog Srca Isusovog uoči generalnog kapitula;
26. na Velim Srakanama predvodio svetkovinu sv. Joakima i Ane;
27. -28. obavio pastirski pohod župi Susak te sudjelovao na Danu iseljenika.

Kolovoz

2. u franjevačkom samostanu u Pazinu predvodio proslavu Gospe od Anđela;
4. u Krasu predvodio misno slavlje i blagoslovio bistu fra Bonaventure Dude;
5. u svetištu Majke Božje Goričke predvodio svetu misu o slavlju Gospe Snježne i prigodom Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja;
11. u Kaporu predvodio misno slavlje prigodom oproštaja od franjevac i predstavljanja dehonijanaca;
13. u Košljunu sudjelovao na susretu franjevac koji se pripremaju za svečane zavjete i slavio svetu misu;
14. u Krku sudjelovao na sastanku Caritasa Biskupije Krk;
- u svetištu Majke Božje Goričke predvodio misu bdijenja o svetkovini Uznesenja BDM;
15. u katedrali predvodio svečano misno slavlje o svetkovini Uznesenja BDM;
19. -23. na Košljunu sudjelovao na duhovnim vježbama svećenika Krčke biskupije;
24. – 25. u Subotici sudjelovao na proslavi Gospe od Suza na Bunariću te u nedjelju predvodio svetu misu za hrvatske vjernike;
26. u Subotici održao nagovor prigodom rekolekcije svećenika Subotičke biskupije;
27. kod karmelićana u Krku posjetio svećenike drugog turnusa duhovnih vježbi.

Rujan

5. primio u posjet muftiju Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj dr. Aziza ef. Hasanovića, tajnika Mešihata Nermina ef. Botonjića, glavnog imama riječkog Hida-jeta ef. Hasanovića te imama krčkog Dženana ef. Čauševića;
8. u Zrinu sudjelovao na misnom slavlju o spomenu stradanja Zrina i Zrinjana;
9. primio u posjet generalnog ministra franjevac trećoredaca fra Amanda Trujilla Cana.

➤ **SVEĆENICI****RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA U KRČKOJ BISKUPIJI 2024.**

Odlukom krčkog biskupa mons. Ivica Petanjka došlo je do sljedećih razrješenja i imenovanja u Krčkoj biskupiji:

- **vlč. Filip Šabalja** razriješen je službe župnog vikara u Malom Lošinju i službe župnika Ilovika i Unija i stavljen je na tri godine na raspolaganje Sisačkoj biskupiji.
- **vlč. Andrija Živković** razriješen je službe župnog vikara u Malom Lošinju i imenovan je župnim vikarom u Dubašnici.
- **vlč. Zoran Maričević**, mladomisnik, imenovan je župnim vikarom u Malom Lošinju i župnim upraviteljem Ilovika.
- **vlč. Tomislav Crnović**, župnik na Susku, imenovan je i župnikom Unija.
- **vlč. Patrik Tvorek**, župni upravitelj u Vrhju, razriješen je službe župnog upravitelja župe Sveti Vid.
- **vlč. Anton Valković**, imenovan je župnikom u Svetom Vidu.
- **vlč. Matej Polonijo** razriješen je službe rektora u Rektoratu crkve sv. Nikole i službe župnog vikara u Malom Lošinju i stavljen je u stanje mira.
- **vlč. Ivica Kordić**, imenovan je rektorom crkve sv. Nikole u Malom Lošinju.
- **vlč. Zlatko Sudac** imenovan je duhovnim pomoćnikom u Krku.
- **fra Ivica Strčić OFM** razriješen je službe župnika u Kamporu.
- **o. Marko Šop SCJ** imenovan je župnikom u Kamporu.

➤ **OBAVIJESTI****KNJIGA BISKUPI, SVEĆENICI I ŽUPE NA PODRUČJU KRČKE BISKUPIJE
OD 1900. GODINE DO DANAS**

U sklopu obilježavanja ovogodišnje proslave blagdana sv. Kvirina, zaštitnika Krčke biskupije, početkom lipnja 2024. godine, izašla je u izdanju Krčke biskupije monografija omišaljskog župnika dr. sc. Antona Bozanića: „Biskupi, svećenici i župe na području Krčke biskupije od 1900. godine do danas“.

U proslavu autor navodi da od 2012. godine, kad se pojavila prva knjiga sličnog sadržaja o kleru Krčke biskupije, dogodile su se mnoge promjene. Došlo je do promjene na čelu Krčke biskupije i mnogi su svećenici na novoj službi, a drugi umirovljeni. Nadalje, **33 krčka svećenika su umrli, a zaređeno je 18 svećenika**; od njih **13 biskupijskih**, jedan svećenik-redovnik, a četiri s otočnog područja ređena su za druge biskupije. U ovu su knjigu uneseni ispravci, nadopune i nove spoznaje u odnosu na knjigu objavljenu prije dvanaest godina. Stoga je sadržaj knjige uporabiv, aktualan i koristan svećenicima i župama u vremenu u kojem živimo.

Dobro je prisjetiti se da se u prvom dijelu knjige, naslovljenom *Svećenstvo na području Krčke biskupije*, govori o važnim zbivanjima na biskupijskom području, koja su tek sada prvi put cjelovito objavljena, a odnose se na protjerivanje 20 biskupijskih svećenika i više redovnika poslije Prvoga svjetskog rata s područja cresko-lošinjskog arhipelaga. Sve se spominje poimenice, s mjestom boravka i službe. Nadalje, govori se o stradalima u Drugome svjetskom ratu. Također je veoma važna činjenica odlazak svećenika sa cresko-lošinjskog otočja poslije Drugoga svjetskog rata što je ostavilo duboki trag na opće vjersko stanje. Tada je otišlo 34 biskupijskih svećenika i bogoslova, a poviše redovnički svećenici. Točno su navedena imena svakoga, s godinom rođenja i mjestom smrti. Navedeni izvorni podatci doprinose općoj historiografiji naših otoka.

Priložen je popis svih do danas poznatih krčkih biskupa, uključujući svakako biskupe onodobne Osorske i Rapske biskupije, prostora koji je danas sastavni dio Krčke biskupije. Posebno su obrađeni životopisi krčkog biskupa mons. dr. sc. Ivica Petanjka, kardinala Josipa Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa u miru te krčkog biskupa umiru mons. Valtera Župana.

Zatim su skupljeni abecednim redom podatci o živim svećenicima s područja Krčke biskupije, ukupno 90, u što je ubrojen biskupijski i redovnički kler. Zatim slijedi popis umrlih svećenika, njih više od 460. U drugom su dijelu knjige prikupljeni osnovni podatci o svakoj od 51 župe Krčke biskupije. Donosi se popis do sada poznatih imena župnika i dušobrižnika, te župnih vikara, duhovnih pomoćnika ili kapelana gdje je sačuvan pismeni spomen na njih. Na kraju su uvrštena imena živih i umrlih svećenika dotičnih župa. Građa je poredana na ukupno 336 stranica i broji više od 560 biografskih kartica.

Prigodom izdavanja knjige dogovoreno je da **svaki svećenik dobiva na dar po jedan primjerak** knjige. Za župni ured knjigu neka svećenici nabave po cijeni od **20 eura**. Također u Biskupiji se može nabaviti više primjeraka knjige i ponuditi ih vjericima na župama, posebice u mjestima gdje je bilo ili ima više svećenika po cijeni od **20 eura**.

AB

NADOPUNA NEKROLOGIJA (2)

Od vremena objavljivanja nekrologija svećenika Krčke biskupije početkom 2021. godine, pa do sada umrlo je više naših svećenika. Prva je nadopuna izvršena 30. travnja 2023, pa iako je vjerojatno već uvedena u nekrologije, ovdje je iznova prilažena. Ujedno dostavljamo i drugu nadopunu, onih koji su umrli do 30. studenog 2023. Stoga molimo da svatko **dopiše imena umrlih** u osobne ili župne nekrologije koje smo dobili. Popis slijedi datum smrti po mjesecima. Umrli svećenici tijekom proteklog vremena su sljedeći:

Prva nadopuna:

- 3. III. 2022. Nikola ILIJIĆ (86), Omišalj, 18. VI. 1936; sv. 2. VII. 1961; + RI (bolnica), 3. III. 2022, p. Omišalj
- 23. III. 2023. Tomislav DEBELIĆ (85), Barbat, 22. XII. 1937; sv. 28. VI. 1964; +Krk, 23. III. 2023, p. Barbat
- 31. III. 2021. Drago LUBIČIĆ (77), Bajčiči, 1. I. 1944; sv. 29. VI. 1969; + RI (bolnica) 31. III. 2021, p. Poljica
- 4. IV. 2022. Vlado (Vjekoslav) ZAHIJA, OFM (83), Vrbnik, 21. XII. 1939; sv. 29. VI. 1965; +RI (bolnica) 4. IV. 2022, p. Košljun
- 9. IV. 2021. Franjo VITEZIĆ, Vrbnik, 3. XI. 1937 (84), sv. 28. VI. 1964; +RI (bolnica), 9. IV. 2021, p. Vrbnik
- 5. V. 2022. Josip VIDAS, OFM, Novalja, 17.II.1948 (73), sv. 22.XII.1974; +RI (bolnica), 5. V. 2022, p. Zadar.
- 7. XI. 2021, Petar ZAHIJA (84), Vrbnik, 7. I. 1937; sv. 1963; *1973. napustio svećeništvo; +RI(bolnica), 7. XI. 2021, p. Vrbnik. NB! Iako je napustio svećeništvo, zadnja desetljeća života proveo na svakodnevnoj misi, u molitvi, karitativnom radu i samoći. Budući da je „svećenik uvijek“, može se ubilježiti i njegov spomen.
- 9. XII. 2021. Anton PERANIĆ, Novalja, 25. VIII. 1959 (62), sv. 30. VI. 1985; +RI (bolnica), 9. XII. 2021, p. Novalja.

Druga – sadašnja – nadopuna:

- 21. II. 2023. Mate (Josip) TRINAJSTIĆ, OFM (82), Vrbnik, 20. VIII. 1941; sv. 29. VI. 1968;

- + Split, 21. II. 2023, p. Košljun.
22. VI. 2023. Nikola RADIĆ (87), Dubašnica /Kremenići/, 16. XII. 1936; sv. 13. VIII. 1961; Krk, 22. VI. 2023, p. Dubašnica /Novo groblje/.
28. VI. 2023. Mate ŽIC (88), Vrbnik, 2. V. 1935; sv. 29. VI. 1960; +Krk, 28. VI. 2023, p. Vrbnik.
9. XI. 2023. Bernard (Juraj) FILINIĆ OFM Conv (86), Cres, 15. V. 1937; sv. 2. XII. 1962; , p. Pula
12. XI. 2023. Alfons (Alojzije) ORLIĆ, OFM (94), Punat, 11. IV. 1929; sv. 1. VIII. 1954; +Košljun, 12. XI. 2023, p. Košljun.

A. Bozanić,
Sastavljač krčkog nekrologija

TEČAJ KURSILJO ZA BRAČNE PAROVE

Vlč. Saša Malović, župnik Supetarske Drage, obavještava kako će se od 14. do 17. studenog o.g. na Rabu održati tečaj Kursiljo za bračne parove. Na službenoj stranici Kursilja, koji ima dugu tradiciju organiziranja ovakvih tečajeva, stoji: *Osluškujući izazove vremena i poteškoće s kojima se susreću (svađe, nerazumijevanje, otuđenost, usamljenost, manjak ljubavi, beznađe, rastave...)* Mali tečaj kršćanstva za bračne parove nudi osobni susret s Gospodinom, nudi istinu o sakramentu ženidbe, nudi pouzdane svjedoke koji kažu da je moguće živjeti sebedarnu ljubav te da je moguće popraviti nepopravljivo. Ljudima nemoguće, ali Bogu moguće.

Ostale informacije o ovom tečaju kao i o mogućnosti organiziranja tečaja u vlastitim župama mogu se dobiti od vlč. Saše Malovića.

➤ IZVJEŠTAJI

TROSTRUKA OBLJETNICA DRUŽBA SESTARA PRESVETOG SRCA ISUSOVA

– Sveti Vid Dobrinjski, 9. svibnja 2024. –

Svečanim euharistijskim slavljem, koje je predvodio krčki biskup msgr. Ivica Petanjak, Družba Sestara Presvetog Srca Isusova obilježila je tri troznamenaste obljetnice, podjednako značajne za kontinuitet Družbe.

Okupivši se na blagdan Uzašašća u Samostanu »Moj mir« u Svetom Vidu kod Dobrinja, sestre ove Družbe, predvođene vrhovnom predstojnicom s. Dobroslavom Mlakić, objedinile su sjećanja na tri datuma i događaja u uskoj vezi s Družbom i njezinom utemeljiteljicom Majkom Marijom Krucifiksom Kozulić. Prije 120 godina, na blagdan Gospe Pompejske (8.svibnja) »Madre Fiumana« Marija Krucifiksa Kozulić

položila je redovničke zavjete. A u veljači ove godine zaokruženo je stoljeće od preminuća krčkog svećenika Antona Malešića, koji je Družbi oporučno ostavio svoju kuću, upravo onu u kojoj je danas jedan od samostana ove Družbe. Nakanivši provesti posljednje godine svog života u doslovnom miru, Anton Malešić dao je na osami sela Sveti Vid sagraditi kuću, kojoj je dao ime simboličnog značaja, »Moj mir«. Ostavština vlč. Malešića došla je u prave ruke u pravo vrijeme, budući je tada dio sestara ove Družbe proživljao turbulentne trenutke, uslijed podjednako turbulentnih društvenopolitičkih zbivanja. Odmah nakon smrti vlč. Malešića, 1924. godine, sestre dolaze u Sveti Vid, što je i treći dio ovog »obljetničkog trolista«.

Uvod u slavlje bile su pozdravne riječi vrhovne predstojnice Družbe s. Dobroslave Mlakić, koja je u prigodne riječi ukomponirala i sažeti prikaz povijesti ove jedine autohtone riječke redovničke zajednice.

»Kada je naša Majka Utemeljiteljica položila zavjete, ona nije samo sebe posvetila Bogu, nego je osnutkom Družbe okupila sve nas da služimo Bogu i bližnjemu na mnogostruk način – u siromašnima, djeci, mladima i bolesnima- kako su to i činile naše sestre ovdje, na prostoru Krčke biskupija. Crkva je uvijek u zavjetovanju evanđeoskih savjeta gledala povlaštenu put svetosti. U temeljima redovničkog života stoji posvećenje a zavjeti su temeljni okvir toga posvećenja. To su zapravo tri načina osobne obveze na život, kakav je Krist živio u potpunom predanju Očevoj volji. A svaka karizma obvezuje da se sinovski traži Očeva volja« – istaknula je s. Dobroslava Mlakić, inače autorica opsežne monografije o Družbi, te postulatorica kauze za proglašenje blaženom Marije Krucifikse Kozulić.

Biskup Petanjak se u svojoj homiliji fokusirao na blagdan Uzašašća, istaknuvši kako je prije svog uzašašća na nebo Isus inzistirao na vjeri, kao jedinom načinu na koji se može spasiti život.:

»Kao provjera je li netko uistinu vjernik ili nije, nema niti jednog pitanja iz katekizma, ni odgovora tako da zaokružiš jedan od ponuđenih odgovora, nego se radi o konkretnim i nemogućim znacima – kazao je biskup Petanjak, istaknuvši i da vjerovati znači prihvatiti Isusa i s njim uskladiti sve svoje riječi i djela na način na koji je i on djelovao i govorio.«

»Uskrsnuli Gospodin je uzašao na nebo, ali se nije odvojio ni distancirao od zemlje, nego je definitivno ušao u ovaj svijet i u sve one i u svakoga onoga, koji je prihvatio njegovu Riječ, propovijedao je svijetom i sam živi od nje, te je i sam u isto vrijeme i na nebu i na zemlji, i ovdje i ondje, i dolje i gore - jer je s Isusom Kristom i u Kristu - zaključio je svoju homiliju predvoditelj slavlja.«

Biskupu Petanjku su se u euharistijskom slavlju pridružili vlč. Dinko Justinić, župnik Župe Dobrinj, vlč. Zvonimir Badurina Dudić, kao povjerenik za redovnice pri Krčkoj biskupiji, te tajnik biskupa Petanjka vlč. Josip Karabaić.

Imperativ koji je na prijelazu dva burna stoljeća sebi i onima oko sebe postavio svećenik Anton Malešić i danas je nit vodilja i primarna bit samostana u Svetom Vidu

dobrinjskom. Mir u svojim posljednjim godinama gotovo pola stoljeća, konkretno od 1976., donedavno su ovdje pronalazile štíćenice iz svih krajeva Hrvatske, kojima su cjelodnevnu skrb pružale sestre Družbe PSI. Misija vlč. Malešića time dobiva svoj nastavak a njegova oporučna želja zadržala je kontinuitet unatoč povremenim neprilikama pa i prijetnjama o zatvaranju samostana. Veliku je ulogu u egzistenciji ovog samostana odigrala č. s. Paulina Keser, koja je u burnim vremenima tadašnjim vlastima otvoreno poručila: »Iz ovog mira ja živa ne odlazim nikuda i nikada«.

I bi tako. Časna Paula mir ovog samostana, na lokalitetu kolokvijalnog naziva Zviranj, napustila je tek jednom, otputovavši u vječni mir. A natpis na pročelju kuće i danas podsjeća da je mir oko nas lako pronaći – imamo li mir u sebi, pronalaziti ćemo ga u drugima i dijeliti ga onima oko sebe.

Gordana Gržetić

U PUNTU ODRŽAN 3. ORATORIJ ZA DJECU

– 10.–12. svibnja 2024. –

»Dođi, slijedi me« – geslo je ovogodišnjeg oratorija u Puntu koji se održao od 10. – 12. 05. 2024. Nakon višemjesečnih priprema, u petak 10. 05. 2024. u 15h započeo je 3. po redu Oratorij za 110 djece osnovne škole većinom iz župe Punat, ali i, što nam je velika radost, i djeca iz Kornića, Vrha, Malinske, Rijeke, Siska i Zagreba. A duša oratorija su, uz župnika i časne, i ove godine bili animatori i volonteri. Tridesetak njih – počevši od bake oratorija – naše Mande, roditelja – koji su bili tehnička podrška i uglavnom voditelji radionica, te naših mladih iz Punta (s jednim pojačanjem iz Krka i iz Kornića) i Gabela Polja (Hercegovina) koji su bili nositelji Oratorija.

Ove nam je godine bila velika čast i radost što nas je na samom početku posjetio, blagoslovio i ohrabrio naš otac biskup mons. Ivica Petanjak. Nakon službenog početka i molitve uslijedio je skeč roditelja s kojim je započela tema dana, a to je bilo promišljanje kako nasljedovati Isusa u obitelji. U subotu drugi dan skeč su izveli mladi animatori, a tema dana je bila kako nasljedovati Isusa u svakodnevicu. Svaki dan, nakon skeča uslijedila je kateheza i rad u grupi. Djeca su bila podijeljena u 4 boje, a unutar tih boja na juniore i seniore. I tijekom Oratorija svaka grupa je imala svoje animatore.

Po završetku rada u grupi uslijedila je velika igra – u petak su to bili punktovi, od kojih je gađanje mete mokrom spužvom djeci bio najdraži, jer je to bila vodena osvježavajuća igra. A u subotu smo imali sportski dan gdje su se djeca kroz 5 igara grupno natjecala.

Nakon kratkog predaha i užine na redu su bile radionice. Ove godine bilo je 8 radionica u ponudi – dramska, sportska, plesna, medijska, kuharska, ekološka, frizerska i kreativna. Djeca su pri upisu izabrala željenu radionicu i oba dana su sudjelovala i razvijala svoje talente u navedenim radionicama.

Na kraju svakog dana uslijedila je molitva. Prvi dan, u petak – to je bila desetica Gospine krunice, jer smo u Njenom mjesecu, a drugi dan, u subotu – naš župnik predslavio je svetu misu.

Vrhunac Oratorija bio je u nedjelju na zajedničkoj svetoj misi u župnoj crkvi Presvetog Trojstva, gdje smo se svi okupili i radosno slavili Gospodina. Don Luka je u propovijedi još dublje objasnio geslo ovogodišnjeg Oratorija »Dođi, slijedi me« i ohrabrio djecu da one odluke koje su napisali i obećali dalje hrabro žive i po završetku Oratorija.

Na kraju svete mise pogledali smo prigodni video koji je snimila i montirala medijska skupina, te zahvalili svima koji su pomogli u ostvarenju ovog Oratorija.

Sve smo zaključili kratkom priredbom i čašćenjem na parkiralištu iza crkve. Lijepo je bilo vidjeti radosnu djecu, njihov rast u vjeri i ljubavi prema Gospodinu, nova sklopljena prijateljstva, roditelje koji su zadovoljno gledali svoju djecu, bake koje su pustile od ganuća tu i tamo koju suzu, zajedništvo i blizinu svih generacija.

Zahvalni smo Bogu za sve milosti, svaku pomoć i nadamo se i molimo da On i dalje još više živi u našoj župi, na našem Otoku, u obiteljima, u svakoj duši mlade osobe i djeteta koje je bilo na Oratoriju.

s. MD

**PROGRAMOM »GOLUBICA SV. SKOLASTIKE«
PROSLAVLJENA 800. OBLJETNICA BENEDIKTINKI U KRKU**

– Krk, 18. svibnja 2024. –

U subotu, 18. svibnja 2024., uoči svetkovine Duhova kada je u župi Krk sakrament Potvrde primilo 35 mladih, krizmanici su programom »Golubica sv. Skolastike« zahvalili sestrama Benediktinkama na njihovoj osamstoljetnoj prisutnosti u gradu Krku.

Sestre su ovu visoku obljetnicu proslavile u studenom 2023. godine, ali tada nije bilo mogućnosti da se i djeca i mladi uključe svojim doprinosom. Ovogodišnja generacija krizmanika započela je svoju pripremu upravo u toj znakovitoj godini u kojoj se je slavila i 800. obljetnica otkako je sv. Franjo Asiški postavio prve jaslice, pa su za Božić uz pomoć vjeroučiteljice Mirjane Žužić u samostanskoj crkvi postavili jaslice.

Kip sv. Skolastike u dvorištu ispred samostana koji je prikazuje s golubicom u ruci, bio je nadahnuće za program »Golubica sv. Skolastike« jer je objedinjavao simbol Duha Svetoga i svetu Utemeljiteljicu reda Benediktinki.

U prepunoj Katedrali, programu su prisustvovali i mons. Ivica Petanjak, krčki biskup, svećenici, redovnici, Ravnatelj škole, razrednici, učitelji, roditelji, kumovi i drugi župljani. Poseban pozdrav već na početku primile su tri nazočne sestre Benediktinke:

m. Zrinka, opatica rapskog i krčkog samostana, te s. Mira i s. Filomena iz krčkog samostana.

Program je bio spoj molitve Večernje koja kao dio molitve Časoslova predstavlja osobitost molitvenog života koji njeguju sestre Benediktinke, te odglumljenih kostimiranih prikaza susreta sv. Benedikta i sv. Skolastike, kao i drugih scena koje su dočarale ono što su Benediktinke kroz stoljeća predstavljale za župu Krk. Pojedini trenuci popraćeni su i instrumentalnom pratnjom krizmanika, kao i otkrivanjem slike samostana Benediktinki koju je izradila jedna krizmanica. Svojim pjevanjem poseban je doprinos dao dječji zbor Kapljice pod vodstvom vjeroučiteljica Vesne i Mirjane u kojem pjeva i 9 krizmanika.

Dvoje krizmanika predalo je sestrama za uspomenu komplet kipova za jaslce, a toplim se je riječima zahvale u ime samostana prisutnima obratila m. Zrinka Roglič, opatica. Ona je iznenadila sve prisutne dijeleći svakom krizmaniku poimence pismo koje je napisala jedna benediktinka iz krčkog ili rapskog samostana.

Priznanja za ustrajnost u ministrantskoj službi do 8. razreda koja je podijelio krčki župnik vlč. Vedran Kirinčić te je večeri primilo 6 krizmanika, a priznanja za višegodišnje pjevanje (pojedini su članovi u zboru bili više od jednog desetljeća!) u zboru Kapljice njih čak devetero.

Na kraju je završnu riječ, uz molitvu i blagoslov izrekao o. Biskup, a svim prisutnima krizmanici su podijelili bookmarkere s likom sv. Skolastike koji je nacrtala jedna krizmanica.

M. Ž.

VLČ. ZORAN MARIČEVIĆ SLAVIO MLADU MISU

– Banjol, 25. svibnja 2024. –

Dana 25. svibnja naš novi svećenik vlč. Zoran Maričević slavio je svoju mladu misu, misu zahvalnicu, u Banjolu, u crkvi sv. Lucije, prepune vjernicima, u koncelebraciji svih svećenika Raba, te mnogih svećenika otoka Krka, a monsinjor dr. Ivica Petanjak, krčki održao je propovijed.

Biskup Ivica je u propovijedi, između ostalog, rekao: »Prvo što treba u svome životu svatko učiniti, nalazio se s ove ili one strane vrata, treba zasukati rukave. I treba uprljati svoje ruke. Ne bojimo se dotaknuti ono što je bolesno i što je teško. Neka nikada naša ruka ne bude uskraćena onima kojima je potrebna, i neka svatko onaj kome je pružimo osjeti da iz te ruke izlazi samo dobro, samo blagoslov, samo praštanje i prihvaćanje. U kakvom god da se stanje netko nađe zaslužuje našu prisutnost, jer se i mi isti možemo naći u istom ili sličnom stanju. A biti izoliran od drugih isto je kao biti živ pokopan. Zato je Isusova ruka bila čudesna, jer je uvijek bila ispružena, ne da osudi nego da prihvati i podrži.«

Vlč. Zoran Maričević vodio je euharistiju sa željom da zahvali Bogu za dar svećeništva i da moli za nova svećenička zvanja. Na kraju slavlja se vlč. Zoran zahvalio svima koji su ga poticali i ohrabivali na putu da postane svećenikom. Zahvalio se posebno svojim roditeljima na podršci. Bio je vidljivo ozaren, govoreći svima veliko hvala što su ga pratili i pomogli svojim molitvama, svojim savjetima. Vlč. Zoran u ovoj je prigodi blagoslovio i novi kip padre Pia, kojeg je donijela molitvena zajednica Nebesko Kraljevstvo, kako bi ga se štovalo u crkvi sv. Lucije, te da postane suzaštitnikom župe Banjol.

Bilo je ovo veliko slavlje za cijeli otok Rab jer još jedan svećenik dolazi s naših prostora.

Podijeljeni su i prigodni darovi, te nezaobilazna rapska torta, a vlč. Zoran pozvao je svih na druženje, te degustiranje raznih delicija ispred crkve sv. Lucije.

Ružica Kaštelan

PROSLAVLJENA SVETKOVINA SV. KVIRINA

– Krk, 4. lipnja 2024. –

U utorak, 4. lipnja, u večernjim satima, svečanim koncelebriranim misnim slavljem proslavljena je svetkovina sv. Kvirina, zaštitnika Krčke biskupije. Misno slavlje predvodio je dubrovački biskup mons. Roko Glasnović, a koncelebrirala su četvorica biskupa: krčki biskup mons. Ivica Petanjak, riječki nadbiskup mons. Mate Uzinić, porečki i pulski biskup mons. Ivan Štironja te mons. Sandro Overend Rigillo OFM, apostolski vikar Bengazija i Cirene iz Libije, zatim preč. Richard Pavlič, dijecezanski upravitelj gospičko-senjski i 45 svećenika i redovnika s područja Krčke biskupije. Prisustvovao je i krčki biskup u miru mons. Valter Župan.

Na početku misnog slavlja domaći biskup mons. Ivica Petanjak pozdravio je okupljene biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, predstavnike civilnih vlasti te narod koji je došao još jednom proslaviti svog zaštitnika i izreći mu svoje molitve i zahvale. Posebno se zahvalio mons. Glasnoviću na spremnosti da predvodi ovo slavlje.

Mons. Glasnović izrekao je prigodnu homiliju u kojoj je upozorio kako živimo u vremenu velikih prirodnih nepogoda, ratova, nesloge i kako sve to utječe da se osjećamo obeshrabreni. Trudimo se svoj život osmisliti, ostvariti, ozdraviti dušu i spasiti život, primiti i darivati ljubav. Biskup Glasnović napominje: »Čovjek koji želi sebe sama do dna shvatiti, mora se sa svojim nemirom i nesigurnošću, čak i sa svojom slabošću i grešnošću, sa svojim životom i smrću, približiti Kristu. Ući u Krista čitavim svojim bićem. Prihvatiti svu stvarnost utjelovljenja i otkupljenja kako bi iznova pronašao samoga sebe. Upravo je to učinio sv. Kvirin.« Biskup Roko vjernicima je zatim približio život sv. Kvirina, njegovo mučeništvo i štovanje koje se vrlo brzo proširilo, te nastavio: »Sveci su oni koji ljube i oni koji su slobodni. Budući da vole čovjeka oni neizmjerne trebaju Boga. Surađuju s Bogom u spašavanju duša. Mučenik je pak

znak najveće ljubavi. On svjedoči vjeru u Krista sve do darivanja vlastita života, da potvrdi istinitost evanđelja.« I danas, kaže mons. Glasnović, priznati se Isusovim može dovesti do progonstva: »Biti u svijetu, a ne od svijeta je ljudska razapetost i izvor mnogih muka i križeva. Svijet sa svojim idolima i prioritetima ne može odobriti vjernički način postojanja i djelovanja.« Dalje okupljene ohrabruje: »Imajmo vjere, braćo i sestre! Borba u kojoj se nalazimo jest iskušenje samoga živoga Boga. Borimo se u ovom životu da bismo bili okrunjeni u budućem. Neka nam ništa ne bude važnije od Krista. Samo onaj tko pronađe put k Isusu, pred njim se otvori i ustraje do kraja, taj će se spasiti. Pozvani smo vjerovati u Božju svemoć skrivenu u križu, odreći se svojih želja pa ćemo tako biti vedriji, mirniji, velikodušniji, spremniji oprostiti drugima, znat ćemo što trebamo reći...«

Nadalje biskup pojašnjava: »Danas možda nismo pozvani na mučeništvo koje uključuje smrt, već na svakodnevno darivanje života za Krista koje podrazumijeva ne zaniijekati ga svojim riječima i djelima, zauzeti se za slabije, vršiti svoje dužnosti s ljubavlju... Na putu smo prema vječnosti. To na putu sugerira nam da se ne bi trebali zaustavljati i opterećivati zemaljskim brigama, problemima, novcem... svime onime što ćemo za sobom ostaviti. Da bismo brzo hodali potrebno je da smo lagani. Isus nas poziva na slobodu srca koja se rađa u žrtvi i kajanju, približavanju Bogu tako što ćemo uskladiti naše misli, riječi i djela s Božjima. Evo nam zadatka i poslanja za cijelo vrijeme našega života.«

Propovijed biskup zaključava riječima: »Nije veličina čovjeka u tome koliko je slavan, uspješan, bogat, nego u tome koliko je nalik svome Učitelju Isusu Kristu, u služenju, uzimanju križa i spremnosti da ponizi sebe i ustraje do kraja. Sveti Kvirin je bio hrabar u svjedočenju i nasljedovanju Krista. Dopustimo Isusu da nas iznutra ispuni Njegovo svjetlo, da i nama slabima pomogne da u životu odvažno ispovijedamo njegovo Ime. Kad pobijedimo oholost, otvoren će nam biti put za susret s Bogom i bližnjima jer bez pobjede nad vlastitim 'ja' nećemo moći biti slobodna djeca Božja koja vrše volju Oca na nebesima.« U tome nam pomaže primjer sv. Kvirina čiji je zagovor zamolio i biskup Glasnović.

Pjevanje na euharistiji animirao je katedralni zbor. Čitanja su pročitali Marijana Katurar i Renato Gunjević, Evanđelje vlč. Milivoj Guszak, molitvu vjernika Ljiljana Vasilčić, a psalam je otpjevao Nikica Jurina.

Središnjoj proslavi svetkovine prethodila je trodnevna priprava u organizaciji Župe Krk. Svetu misu su kroz ta tri dana predvodili: mladomisnik vlč. Zoran Maričević, vlč. Zlatko Sudac i fra Ivan Dominik Iličić, a nakon misnih slavlja uslijedio je animirani sat klanjanja.

I. Žužić

SVETKOVINA SRCA ISUSOVA OKUPILA SVEĆENIKE OTOKA KRKA**– Krk, 7. lipnja 2024. –**

Na svetkovinu Srca Isusova koja se obilježava i kao dan svećeničkog posvećenja, u petak 7. lipnja 2024., svećenici i redovnici otoka Krka okupili su se u Krku.

U dvorani Biskupskog ordinarijata najprije je dr. sc. Dan Đaković održao predavanje na temu *Umjetna inteligencija i promjena antropološke paradigme – novi duhovni izazovi*. Gledajući na umjetnu inteligenciju kao jedan od fenomena ljudske povijesti, predavač je uveo svećenike u promišljanje o pojmovima istine i paradigme, svrhe i smisla, o definicijama čovjeka koje su se kroz povijest mijenjale, koje nisu statične već traže novo otkrivanje, o pozivu čovjeku da raste u spoznaji i time definira stvari i posebice o poimanju ljudske slobode koja uvelike nadilazi pojam slobodne volje i koja nije datost već se kroz život treba osvajati. Upozorio je na to kako spoznaja odn. definicija, kao ni stvaranje nisu završeni čin. Istina jest nepromjenjiva, ali ju je čovjek pozvan stalno otkrivati, oslobađati, mijenjati svoju paradigmu. Umjetnu inteligenciju predstavio je kao fenomen, koji kao i mnogi prije nje, zadivljuje i plaši (zbog nepoznavanja tko stoji iza svega, kako će se koristiti, u kojem će se smjeru razvijati i kako će utjecati na život i slobodu čovjeka, koliko smo joj već sada u službi, te koju će se vrsta totalitarizma nametnuti). Ono što nas uče prethodni fenomeni jest da zatvaranje ničemu ne vodi, da moramo razvijati dobro ne plašeći se pred količinom zla te da iako materija uvijek "trči" brže od duha, duh je ipak sustiže i odgovara na etička i socijalna pitanja.

Vlč. dr. sc. Anton Bozanić zatim je okupljenima predstavio novo izdanje svoje knjige *Biskupi, svećenici i župe na području Krčke biskupije od 1900. godine do danas*.

Misno slavlje u biskupijskoj kapeli predvodio je krčki biskup mons. dr. Ivica Petanjak, koji je okupljenima uputio i homiliju. Potaknut Ivanovim svjedočenjem kako je vidio da »vojnici probada srce Isusovo, da iz tog srca teku voda i krv i da na taj način Isus opet daje samoga sebe, daje svu svoju ljubav koja nas po vodi krštenja pere od svakog našeg grijeha i po euharistijskoj krvi hrani i podržava u nama božanski život«, Biskup naglašava poziv da i mi »povjerujemo, da vjerujemo i da budemo dionici te neizmjerne Kristove ljubavi koja se za nas do krajnjih granica predaje, pa čak i onda kad je Krist već predao Duh svoj; makar je već umro ovom svijetu, On se ne prestaje brinuti za nas i na nas misliti.«

Pojašnjava kako »Isusovo uzvišenje ništi kneza ovoga svijeta i postaje središte koje privlači svijet i okuplja ljude oko sebe. U trenutku Isusove smrti na križu hramski se zastor razdire što znači da više ne postoji mjesto i prostor koji je rezerviran samo za neke, nego da u Isusu Kristu svaki čovjek ima pristup Bogu i nebu.«

Nadalje kaže: »Probodeni bok Isusov služi da vidimo Božju utrobu, Božju nutrinu, dubinu Isusa srca. Kroz Isusovo srce ulazimo tamo gdje nikada ne bismo mogli ući, u samu tajnu neizrecive Božje ljubavi. (...) Krv je simbol cjelokupnog postojanja Sina, prolivena u našu korist; voda je živi izvor koji teče iz njegova života ponuđenog za

nas. A iz vode i krvi rađa se Crkva, stvorena ne voljom ljudi nego ljubavlju Očevom u tijelu Sina, snagom Duha. Promatrajući ranu, Crkva, svaka vjernička zajednica, rađa se kao zaručnica svoga Gospodina i majka vjernika.« Biskup Ivica zaključuje: »Srce, osjećaji, intima, ljubav, sve to ima svoju visoku cijenu koja se može razumjeti samo u potpunom sebedarju u kojem čovjek ništa svoga ne zadržava za sebe nego se u potpunosti daruje drugome. Nema savršene radosti i užitka bez potpunog sebedarja, ali to potpuno sebedarje ne dolazi spontano nego zahtjeva puno rada i truda na samom sebi i čvrste volje i odluke da se ustraje na započetom putu.«

Usljedilo je druženje u samostanu oo. Karmelićana u Krku.

I. Žužić

KRČKA BISKUPIJA UGOSTILA MISIONARE I MISIONARKE CRKVE U HRVATA

– 29. lipnja – 3. srpnja 2024. –

Domaćin ovogodišnjeg susreta misionara i misionarki Crkve u Hrvata bila je Krčka biskupija na čelu s biskupom Ivicom Petanjkom, OFM Cap.

Na susretu je sudjelovalo 16 misionarki i misionara, povjerenici za misije iz svih biskupija Hrvatske te Bosne i Hercegovine i Crne Gore, nacionalni ravnatelji Papinskih misijskih djela, s. Ivana Margarín u Hrvatskoj te mons. Luka Tunjić iz BIH, djelatnici misijskih središnjica, a na čelu sa mons. Ivanom Štironjom, porečkim i pulskim biskupom, predsjednikom Vijeća za misije pri HBK. Susret je održan od 29. lipnja do 3. srpnja 2024. u franjevačkom samostanu na Košljunu, mirnom otočiću izuzetne prirodne ljepote.

Susreti misionara uvijek su vrlo zanimljivi, prepuni različitih iskustava i životnih priča, ponekad vrlo potresnih. I ovaj, 34. po redu susret misionara obilovao je radošću, zajedništvom i onom osobitom povezanošću ljudi koji dijele isto poslanje.

Susret je započeo u subotu misnim slavljem u samostanskoj crkvi Navještenja Marijina koje je predvodio povjerenik za misije Đakovačko-osječke nadbiskupije vlč. Ante Šiško, u koncelebraciji s drugim pristiglim svećenicima i redovnicima.

U nedjelju su misionari obilazili župe otoka Krka, Raba i Cresa te na čak 16 župa sudjelovali u nedjeljnim misnim slavljinama na kojima su svjedočenjem nastojali prenijeti dio svog misionarskog života i djelovanja.

Tijekom radnog dijela susreta misionari i misionarke međusobno su podijelili iskustva o (ne)prilikama i poteškoćama na koje u svom poslanju nailaze te projektima na kojima trenutno rade. Imali su priliku čuti raznolika iskustva te upoznati život navjestitelja Radosne vijesti na različitim kontinentima. Svugdje Gospodin čini čudesna i po ljudskim rukama iskazuje ljubav najpotrebnijima. Poslije podne su se uputili na otok Krk gdje su najprije razgledali krčku prvostolnicu Uznesenja Blažene Djevice Marije, a potom u toj prelijepoj katedrali slavili svetu misu.

Posljednjeg dana susreta, u utorak, upriličen je hodočasničko-studijski dan tijekom kojeg su sudionici obišli Jurandvor i crkvicu sv. Lucije u kojoj se čuva replika znamenite Baščanske ploče te su upoznali glagoljašku i vjersku baštinu, osobito u nastavku obilaska prema Vrbniku, gdje je vrbnički župnik progovorio o glagoljaškim misalima i brevijarima koji se tamo čuvaju.

Put se nastavio kroz otok Cres prema Malom Lošinju uz stručno vodstvo povjesničara i generalnog vikara mons. Franje Velčića. U popodnevnim satima uslijedilo je svečano misno slavlje u župnoj crkvi u Malom Lošinju, a zatim druženje u župnoj dvorani koje je pripremio župnik Robert Zubović u zajedništvu sa župnim suradnicima.

Svi su sudionici primili i prigodni dar kao spomen na ovaj susret i otoke s njihovim posebnostima. Sudionici su imali prilike upoznati skoro sve otoke Krčke biskupije, njihovu ljepotu, povijest i baštinu, ali ujedno su i sami djelomično iskusili sve poteškoće otočnog pastoralna, osobito prometne povezanosti i ovisnost o trajektima te vremenskim (ne)prilikama života na moru.

*s. Mirabilis Višić
vlč. Božidar Volarić*

DIJAMANTNA MISA VLČ. MATEJA POLONIJA

– Vrbnik, 7. srpnja 2024. –

U nedjelju 7. srpnja 2024, proslavio je vlč. Matej Polonijo u rodnom Vrbniku svoju dijamantnu misu. Okružen desetericom svećenika, većinom iz Vrbnika, te mnoštvom mještana, rodbine, prijatelja i poznanika, zahvalio je Bogu u župnoj crkvi Uznesenja Marijina za šezdeset godina vjernog svećeničkog služenja. Na početku svečane mise predvoditelja je pozdravio Župnik Ivan Brnić. Domaći svećenik, sada omišaljski župnik Anton Bozanić, dugogodišnji suradnik i prijatelj slavljenika, prisjetio se u prigodnoj propovijedi mlade mise prije šest desetljeća i zaustavio na pojedinim trenutcima koji su obilježili njegovo svećeništvo. Svečano blagdansko dijamantno slavlje nastavilo se za obiteljskim stolom gdje su, uz pjesmu i sviranje sopela, izrečene mnoge čestitke i zdravice rodbine, prijatelja i školskih kolega iz pazinskoga sjemeništa. Pisane čestitke slavljeniku uputili su također kardinal Josip Bozanić te biskupi Petanjak, Župan i Milovan.

Vlč. Matej, u narodu prozvan pop Mate, potpuno je predan svome pozivu i služi u poniznosti, jednostavnosti i otvorenosti prema svim ljudima te ostavlja svijetao primjer autentična pastira, što župljani dobro prepoznaju i cijene. Svoju je službu započeo u Malom Lošinju i Unijama, nastavio u Barbatu, Linardićima i Velom Lošinju, a posljednjih 27 godina na službi je rektora crkve sv. Nikole u Malom Lošinju. Tek nakon proslave dijamantnog jubileja, s navršениh 87 godina, umirovljen je, ali ostao je i dalje na ispomoći u Malom Lošinju. Vrbnik, od davnine poznat po brojnom kleru,

još uvijek broji petnaest svećenika. Uz kardinala Josipa Bozanića jedanaest je biskupijskih svećenika, a tri pripadaju redovnicima.

Dobro je prisjetiti se da se 1937. godine, kad se rodio pop Mate, Vrbniku rodilo pet svećenika. Trojica su već prešla u vječnost: Ivan Volarić, Frane Vitezić i Petar Zahija, a osim slavljenika još je živ trećoredac o. Rafael Lukarić.

Anton Bozanić

SREDIŠNJA PROSLAVA DANA POBJEDE NA KRKU ODRŽANA U SVETIŠTU MAJKE BOŽJE GORIČKE

– 5. kolovoza 2024. –

Centralni skup prigodom Dana pobjede i domovinske zahvalnosti kao i Dana hrvatskih branitelja na otoku Krku i ovog je upriličen u svetištu Majke Božje Goričke pored Batomlja, gdje je, na otvorenome, služena sveta misa koju je i ovog puta predvodio krčki biskup msgr. Ivica Petanjak.

Sad već tradicionalnom okupljanju otočnih branitelja koje je rezultat zauzimanja članstva Udruge veterana Domovinskog rata otoka Krka ali i predstavnika svih krčkih jedinica lokalne samouprave, prethodilo je polaganje vijenaca i cvijeća pored spomenika posvećenih hrvatskim braniteljima.

Obraćajući se okupljenima u svetištu koje je, unatoč vrućinama, i ovog puta pohodio velik broj otočana krčki je biskup rekao da je danas slavljeno praznik, u njegovom značenju, osim prigode za upućivanja zahvalnosti braniteljima i spominjanja na žrtvu onih koji su pred 29 godina sebe ugradili u slobodu našeg naroda i cjelovitost zemlje ujedno i proslava zajedništva i sloge, bez kojih, ustvrdio je Petanjak, pobjeda u okolnostima u kojima se Hrvatska oslobađala ne bi mogla biti izvojevana.

– Samo ukoliko svatko od nas svoju karizmu iliti dar od Boga kojeg imamo udruži s karizmom drugih, mogu se ostvariti velika djela. A da bi svoje darove darovali zajednici, moramo biti ponizni.

Bez poniznosti takav dar ne znači mnogo, završio je krčki biskup msgr. Ivica Petanjak naglašavajući da i današnje okolnosti, u kojima mnogi veliki narodi ratuju uz golemu podršku onih koji financiraju i naoružavaju njihove vojske, ukazuje na veličinu i vrijednost postignuća malog i gotovo od svih na milost i nemilost agresora ostavljenog hrvatskog naroda i njegovih branitelja, koji su branili i obranili svoju zemlju isključivo zahvaljujući vlastitoj slozi, međusobnome podupiranju ali i poniznosti.

Slavljenje Dana pobjede i domovinske zahvalnosti odnosno obljetnice najveće i konačne pobjede u Domovinskom ratu u marijanskom svetištu na uzvisini pored Batomlja, sukladno dogovoru organizacija otočnih branitelja i čelništava svih krčkih lokalnih jedinica, postalo je trajnim oblikom obilježavanja tog važnog i vrijednog državnog praznika.

VLČ. IVAN BUIĆ PROSLAVIO DIJAMANTNI SVEĆENIČKI JUBILEJ**– Krk, 1. rujna 2024. –**

U nedjelju 1. rujna o.g., naš je svećenik vlč. Ivan Buić, u Svećeničkom domu sv. Josipa u Krku, gdje provodi svoje umirovljeničke dane, svečano proslavio dijamantni jubilej – 60 godina svećeničke službe.

Po želji slavljenika, na misnom je slavlju propovijedao vlč. Zlatko Sudac. Propovjednik se najprije osvrnuo na službe koje vlč. Buić tijekom života vršio i na raznorazne zgrade i datosti koje su obilježile njegovu službu: dvosatno pješačenje u Staru Bašku za njegova župnikovanja u Puntu, podizanje 15 m visokog zvonika u Loparu, odlazak u župu Sv. Juraj blizu Senja, dugogodišnje službovanje u Krasu...

Vlč. Sudac ističe: »Svatko tko je pozvan u svećeničku službu, na svoj način i s talentima koje je primio i nastojao oplemeniti i umnožiti, doprinosi Crkvi i širenju Evanđelja i onda kad završi svoju aktivnu službu. U povezanosti s Isusom on i tada djeluje kao svećenik, da svojim životom i molitvom potpomaže one koji se preporučuju u njegove molitve. Mjera u kojoj smo povezani s Kristom, u kojoj se damo od njega oblikovati, odredit će kako će na koncu izgledati naš život i naše svećeništvo.« Vlč. Sudac čestita jubilarcu: „Dragi vlč. Ivane, neka Vam nebo poljubi srce i Vaše svećeničke ruke. Hvala Vam i svaki Vam blagoslov povodom ovog radosnog jubileja!«

Nakon misnog slavlja, uz prisustvo krčkog biskupa mons. Ivica Petanjka te mnoge subraće svećenika, zajedničko druženje nastavilo se u hotelu Maritim u Krku.

*I. Žužić***KATEHETSKE DAN ZA VJEROUČITELJE KRČKE BISKUPIJE****– Rab, 4. rujna 2024. –**

Uoči početka nove školske godine vjeroučiteljice i vjeroučitelji Krčke biskupije okupili su se na otoku Rabu u srijedu 4. rujna.

Susret je započeo slavljem svete mise u crkvi sv. Andrije kod sestara benediktinki koju je predvodio predstojnik Katehetskog ureda vlč. Zvonimir Seršić. U propovijedi je promišljao o činjenici kako postoje ljudska mjerila po kojima mjerimo druge ljude i stvarnost i mjerila kojima nas uči Isus svojim riječima i djelima. Isusova pouka uvijek dovodi u pitanje naša mjerila i razlučivanja. Pozvao je zatim sestre i vjeroučitelje da mole za Isusovu prisutnost i blagoslov u svakodnevnim životnim situacijama.

Usljedilo je srdačno druženje sa sestrama. Opatica madre Zrinka predstavila je benediktinsku duhovnost i rapsku redovničku zajednicu, a vlč. Zvonimir sestrama je opisao rad vjeroučitelja u školama. Predstojnik se u ime Katehetskog ureda Krčke biskupije zahvalio milosrdnici s. Moniki Ikić koja je nakon šesnaestogodišnjeg vjeroučiteljskog djelovanja u Baški otišla na novu službu u Poreč i pozdravio vjeroučiteljicu Maju Šimičić Roksandić koja je iz Riječke nadbiskupije sa punim radnim vremenom počela raditi na o. Krku. Vjeroučitelju Darinu Gibanjeku uručio je trajni mandat.

Katehetski dan tematski je bio posvećen sakralnoj baštini grada Raba pa je stoga nastavljen razgledavanjem rapske katedrale o kojoj je govorio vjeroučitelj Nino Korđić i sakralne zbirke u crkvi sv. Justine koju je predstavio vjeroučitelj Darin Gibanjek. Druženje i susret zaključeni su ručkom u loparskom restoranu »Renome«.

Z. Seršić

SUSRET BISKUPA PETANJKA I MUFTIJE HASANOVIĆA

– Krk, 5. rujna 2024. –

U biskupskom dvoru u Krku u četvrtak 5. rujna krčki biskup mons. dr. Ivica Petanjak primio je predsjednika Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj zagrebačkog muftiju dr. Aziza ef. Hasanovića. U njegovoj pratnji bili su glavni riječki imam Hidajet ef. Hasanović, krčki imam Dženan ef. Čaušević i tajnik Mešihata Nermin ef. Botonjić.

U srdačnom razgovoru muftija Hasanović istaknuo dugogodišnju dobru suradnju Islamske zajednice i Katoličke Crkve u Hrvatskoj. Miran suživot ovih vjerskih zajednica prepoznat je i od pape Franje i od Europske komisije. Muftija je krčkog biskupa upoznao s planovima i potrebama muslimanske vjerničke zajednice na otoku Krku. Biskup Petanjak naglasio je kako razumije nove potrebe te ujedno predstavio u kratkim crtama karakteristike Krčke biskupije.

Susretu su nazočili i generalni vikar mons. dr. Franjo Velčić, kancelar i predstojnik Katehetskog ureda mons. Zvonimir Seršić i biskupov tajnik vlč. Josip Karabaić.

Z. Seršić

BISKUP PETANJAK PRIMIO GENERALNOG MINISTRA FRANJEVACA TREĆOREDACA GLAGOLJAŠA FRA AMANDA TRUJILLA CANA

– Krk, 10. rujna 2024. –

Generalni ministar Reda franjevac trećoredaca glagoljaša fra Amando Trujillo Cano, prilikom redovne kanonske vizitacije hrvatske Provincije istih redovnika, pohodio je krčkog biskupa Ivicu Petanjka, budući da na prostoru Krčke biskupije djeluju četiri zajednice trećoredaca glagoljaša. U pratnji generalnog ministra bio je i fra Matej Jovanovac, njegov tajnik pri vizitaciji.

Generalni ministar je upoznao biskupa o stanju Reda u različitim dijelovima svijeta, kao i o njihovu djelovanju na hrvatskim prostorima. U ugodnom razgovoru, biskup Petanjak i fra Trujillo Cano dotakli su se raznih tema: o stanju Crkve danas, važnosti redovničke prisutnosti na raznim područjima crkvenog djelovanja, problemu opadanja redovničkih zvanja i duhovnih zvanja uopće i slično.